

נוסח לא מתוקן

הכנסת השתים עשרה
מושב שני

פרוטוקול מס' 252

של ישיבת ועדת הכספים

שהתקיימה ביום ה', כ"ט באייר התש"ן, 24.5.1990, בשעה 10:15

נכחו:

חברי הוועדה:

היו"ר א. שוחט	ע. סולודר
ח. אורון	ר. ריבלין
מ. איתן	ח. רמון
י. ביבי	ש. שטרית
י. גולדברג	י. שמאי
ג. גל	ג. שפט
י. הורביץ	ד. תיכון
א. וינשטיין	

מוזמנים:

ד. לוי, היועץ המשפטי, נציבות מס הכנסה
ע. הדר, משרד האוצר
א. ספרן, משרד האוצר
ר. הרמן, משרד האוצר
ס. אלפסי, רשם מועצות יקנעם
ר. טולדנו, מזכיר מועצת הפועלים, יקנעם
ז. ברל, ממונה על מוצרים אל-מתכתיים, משרד התעשייה
והמסחר

יועץ משפטי:

א. דמביץ

יועצת כלכלית:

ס. אלחנני

מזכיר הוועדה:

א. קרשנר

נרשם ע"י:

חבר המתרגמים בע"מ

סדר היום

1. הצעת חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990
2. שינויים בתקציב לשנת 1990
3. רכישת הבית ברובע הנוצרי

היו"ר א. שוחט:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הכספים.

הצעת חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים) (הוראת שעה), התש"ן-1990

אני רוצה להזכיר מה היתה ההתקדמות בנושא החוק. קראנו כבר שני סעיפים, והיתה בקשה לרביזיה על סעיף 1.3. שם דובר על דמי השכירות מהשכרת דירה אחת או יותר לשוכר יחיד. היתה הגבלה של שתי דירות. ח"כ גדות ביקש רביזיה על ההצבעה הזאת, והיא תהיה היום, שכן היו חברים שחשבו אחרת. בסעיף 2 אושר 2,600 שקל, ולמעשה הסעיף כולו אושר.

א. וינשטיין:

אני הייתי מציע להגדיל את הגיל האמור בסיפא, ואני אומר לכם מדוע.

היו"ר א. שוחט:

דובר על זה וזה נפל, אתה לא היית בהצבעה. אני ייצגתי אותך, ואמרתי שאתה הצעת שזה יהיה

יותר נמוך, שיהיה גיל 17.

א. וינשטיין:

לא, אלא יותר גבוה, ואני אגיד לך מדוע. אדם קונה דירה לילד שלו, הילד בצבא, עוד לא התחתן, והוא רשם את זה על-שמו ועל-שם הבן.

היו"ר א. שוחט:

אם אתה מעלה את הגיל, אתה מחמיר. אני הצעתי להוריד.

סעיפים 1 ו-2 אושרו, למעט תיקון בסעיף 1.3, שבמקום שכתוב שיצרו הגבלה למספר הדירות, יצרו הגבלה של לא יותר משתי דירות. זה התקבל על-ידי רוב חברי הוועדה, והיתה בקשה לרביזיה. כלומר, תהיה הצבעה חוזרת על הנקודה הזאת. הסכום של 2,600 שקל התקבל, לסעיף 2 היו הסתייגויות של חברים, אבל הן נפלו, והוא אושר בנוסחו המלא.

סעיף 3. לקטע הזה היו חברים שהעלו את חובת הדיווח למס הכנסה, אפילו יש פטור ממס, כסעיף שמקומו מתאים להיות כאן, אם בכלל מחליטים עליו. חובת דיווח על עצם הרכישה.

ד. לוי:

למעשה כל הפטור נסמך על זה שמדובר בדירה שמושכרת למגורים. בפועל מקבל אותו אדם דמי שכירות. נניח שבעוד כמה שנים מס הכנסה יטפל בתיק שלו, ובין השאר תידון אותה הכנסה. המצב האידיאלי מבחינתו של המשכיר הוא שיהיה בידיו מסמך שמאשר שאכן הדירה הושכרה בזמנה למגורים, ולא שיצטרך להתחיל לחפש אחרי אותו אדם, לבדוק איפה הוא נמצא היום, כדי שהוא יתן לו אותו אישור, אותה אסמכתא-ראיה לשלטונות המס, שאכן הדירה הושכרה למגורים. ברגע שמדובר בהוראה שניתנת בחוק, יש כאן סיוע חוקי למשכיר שבא לשוכר, ואומר לו שהחוק מחייב אותו לקבל ממנו אישור כזה, זה יכול להועיל לו בעתיד, אם הוא יצטרך להוכיח לשלטונות המס שאכן הדירה הושכרה למגורים. המסמך, אגב, נשאר בידיו של המשכיר, הוא לא מועבר לשלטונות המס. זו לא איזו שהיא בעיה שיש כאן לכאורה בדרך עקיפה העברה של אינפורמציה לשלטונות המס. הוא

נשאר כבטחון בידי המשכיר, וזה לא מפריע או משפיע על ענין של הגשת דו"חות או משהו כזה.

היו"ר א. שוחט: איפה כתוב שלמעשה הפטור, חוץ מהסעיף הזה, הוא רק לגבי השכרת דירה לצרכי מגורים?

ד. לוי: בהגדרות. דמי שכירות מוגדרים כדמי שכירות מהשכרת דירה למגורים. דירת מגורים מוגדרת ממילא כדירה או חלק מדירה המשמשת למגורים.

היו"ר א. שוחט: דירת מגורים המשמשת למגורים בהגדרה לפי יעוד הקרקע?

ד. לוי: לא, זה לא שהיא לפי טיבה דירה למגורים, אלא שהיא משמשת בפועל כדירה למגורים.

א. דמביץ: שימו לב שהוא לא מבקש שהיא תהיה תעודה נוטריאלי או משהו רשמי. זה אישור שנותן אי-לבי, והוא מוחזק בידי ב' עד שיהיה או לא יהיה צורך להשתמש בו.

א. וינשטיין: ראשית, החוק מוגבל לתקופה קצרה. שנית, אנחנו מחוקקים את החוק הזה רק מתוך שאנחנו רוצים להעמיד דירות לעולים. שלישית, אנחנו מעריכים שהיום לא משכירים דירות, כי לא רוצים את הרישומים, ואנחנו אומרים שלמען העולים אנחנו מוכנים להעלים עין.

אנחנו מדברים על עמך. אם אנחנו רוצים במטרה הזאת, אני חושב שניתן לוותר על הרישום כי אני חושש. להערכתי ברגע שנכניס איזה אלמנט של רישום, אנחנו מאבדים את המטרה.

אתה מחוקק את החוק לשנה וחצי-שנתיים, ואם אנחנו הולכים לענין הזה, בואו נלך בהיקף גדול וביד פתוחה.

ח. אורנו: הבוקר ראיתי ב"מעריב" שכל הסיפור על 30 אלף דירות תקוע, כי הבנקים לא מקבלים את ההתחייבות לרכישה, ועובר עוד שבוע ועוד שבוע שלא בונים.

פה מדובר שלקונה ומוכר יהיה איזה שהוא מסמך. כמה מחסומים אפשר להפיל בשם הדבר הזה? אריאל אומר שלא צריך, שזה צריך להיות דבר שאין לו עקבות בשום מקום בגלל עינא בישא או עינא אחרת. אני חושב שזה בלתי אפשרי שוועדת הכספים תפעל כך.

י. גולדברג: בהצעה נתת פטור מסויים, ועכשיו התחלת לעשות תנאים תנאים.

ח. אורנו: אתה אומר שהפטור הזה יהיה תקף רק לגבי מי שיש בידיו מסמך. אומר פה איש מס הכנסה שיבואו אליו וישאלו אותו אלף שאלות ויגידו שיש הכנסה.

י. גולדברג:

הוא רוצה שתהיה אסמכתא.

ח. אורון:

התבצעה כאן עיסקה. מדובר פה על דבר מאוד פשוט, שלא יהיה דיווח, לא תהיה חובת דיווח ולא שום דבר, והכל ירד. אתה אומר שגם לא יהיו שום עקבות, שום סימן. אם יש לו בהצהרת הון, אין לו בעיה להשכיר.

א. דמביץ:

הרושם שמתקבל פה זה כאילו המשכיר צריך לתת אישור לשוכר, אבל זה פועל להיפך. המשכיר לא חותם על שום דבר. השוכר נותן זאת בידי המשכיר. איזה רישום יש כאן, ואיזה חשש יש כאן?

מ. איתן:

אתם מדברים על תאוריות שאין להן שום שחר. כל העלמת המס הזאת תהיה בשיעור של 260 שקל שהוא יכול ללכת למס הכנסה ולקבל עליו פטור. הוא העלים מס בגובה של 260 שקל? הוא פטור, הוא צריך את המסמך. בשביל מה אתם צריכים את המסמך? יש אנשים שיש להם דירות שכורות שאינן במלאי. למה אתם צריכים את המסמך?

י. שמאי:

אני רוצה להבין את סעיף 3. סעיף 3 בא לומר שהשוכר חייב להפקיד אשור בידי המשכיר שזה רק למגורים. עכשיו נשאלת השאלה למה הכניסו את הסעיף. בתל-אביב יש דירות רבות, לעיריה יש בעיה של פינויים, ואני חושב שאם אנחנו כבר מדברים על גובה הסכום הזה, זה בדיוק מתאים לדירות של משרדים. מי שהצליח להכניס את גובה הסכום של הפטור של 2,600 - וטוב שהגבלנו לשתי דירות - הוא בדיוק מתכוון לתל-אביב. אף דירה כזו שהיא דירת משרדים לא תיכנס לתוך הקריטריון של השכרת דירה כדי להוריד את המחירים, אלא נהפוך הוא, יעלו אותם. תן לי תשובה גם לזה.

ד. לוי:

הסעיף אומר: "הפטור לפי סעיף 2 יחול רק אם בידי המשכיר מסמך - ולא נאמר אפילו איזה - בחתימת ידו של השוכר, המאשר כי הדירה משמשת לו למגורים בלבד". לא מדובר באוסף של מסמכים. ממילא בין שוכר למשכיר נחתם חוזה, ברגע שבחוזה יכלול סעיף שיאמר שהדירה מושכרת למגורים או השוכר מצהיר שהדירה תשמש לו למגורים ולמגורים בלבד, ממילא הבעיה נפתרה, ואין כאן שאלה של עוד מסמכים, אין ענין של רישום וכן הלאה. זה לענין הפרקטי.

לשאלה האם נדרש מסמך ומהו המסמך, המסמך הוא ממילא החוזה שמטבע הדברים נחתם בין הצדדים. בניגוד אולי למקרים אחרים, ובדרך כלל גם חוזים ערוכים בצורה כזאת, יירשם בחוזה שמדובר בהשכרה למגורים בלבד, שהשוכר מצהיר שהוא ישתמש בדירה למגורים בלבד. זה מסמך שלמעשה בבוא היום, אם שלטונות המס יידרשו לבחון את השאלה הזאת בידי אותו אדם, מילא הוא יציג את החוזה.

נישומים שמגישים דו"חות למס הכנסה ויש להם הצהרות הון, הדירה רשומה כבר בתוך הצהרת ההון, ואין בזה שום בעיה. מדובר בכיסוי שיסייע לאותו אדם שהיום אינו נמצא בתוך רשת הנישומים של שלטונות המס, ובשנה הבאה אולי יכנס לתוכה מסיבה זו או אחרת, ויבקשו ממנו דו"ח רטרואקטיבי לשנת 90 או 91 או משהו כזה. הוא יצטרך לתת הסברים לגידול בהון שלו. כאחד ההסברים

לגידול בהון הוא יגיד שהיתה לו הכנסה פטורה כזו או אחרת. כדי שהוא יראה שההכנסה שלו אכן היתה פטורה, הדבר היחיד שהוא נדרש לעשות זה בשה"כ להציג את חוזה ההשכרה שהיה לו עם אותו אדם, כאשר באותו חוזה רשום שהדירה הושכרה למגורים.

להערת ח"כ שמאי. קביעת הסכום של 2,600 שקל נועדה ליצור את ההתאמה בין החוק הזה לבין סעיף 122 לפקודה, שקובע 10 אחוזים מס על דמי שכירות עד גבול של 2,600 שקל. זה הכל, ומאחורי זה לא עמד - לפחות לפי ידיעתי - שום דבר אחר.

מ. איתן: אנחנו חוזרים עוד פעם ועוד פעם על אותם הדברים, ואני לא מקבל תשובה, הצעתי למחוק את סעיף 3, ולכתוב "דמי שכירות בהגדרתם".

ד. לוי: זה כבר כתוב בהגדרה של דירת מגורים, ברגע שנאמר בסעיף 2: "יחיד שאין לו הכנסה מדמי שכירות ודמי שכירות מוגדרים מהשכרת דירה למגורים".

מ. איתן: אם כך, למה אתה צריך לשנות?

ד. לוי: סעיף 3 בשה"כ בא לסייע לאדם שיצטרך בבוא היום להציג מסמך, וכך יהיה לו מסמך, ולא יצטרך לחפש את השוכר.

היו"ר א. שוחט: אם בגוף החוזה כתוב שהדירה מושכרת למגורים, זה עונה על השאלה. אדם שמשכיר דירה כותב בחוזה בדרך כלל שהדירה מושכרת למגורים. לא צריך שום מסמך נוסף.

ג. שפט: מבחינה עניינית אין כל הבדל, ואני רוצה להסביר מדוע. אני עוד לא ראיתי שנעשה איזה שהוא הסכם בין דייר לבין משכיר בלי חוזה. החוזה ממילא קיים. בסעיף הזה הכוונה היא לא שבגלל הסעיף הזה יעשו חוזה, כי החוזה ממילא קיים גם בלי הסעיף הזה. גם אם לא היה הסעיף הזה, היה חוזה.

הסעיף הזה בא לומר, שאם תהיה התחשבנות בעתיד - החוזה הזה ישמש כמסמך שהדירה הושכרה למגורים ולא לחנות.

הסעיף הזה בא לומר, שאם בעוד שנה-שנתיים יבואו ויגידו לאדם שהיתה לו דירה, והוא השכיר אותה, הוא צריך לשלם מס הכנסה. הוא יבוא עם הנייר ויגיד שזה הושכר למגורים. אדם לא יירתע מלהשכיר דירה בגלל הסעיף הזה, ולכן הלא אין לו משמעות עניינית עקרונית, אלא המשמעות היחידה היא שבעתיד יוכל להוכיח את אופן ההשכרה. זה כל הענין.

ז. ביבי: הסעיף הזה, אם לא היה קיים, היינו צריכים להמציא אותו ולהכניס אותו. לדוגמא, אדם שוכר דירה בתל-אביב, ומצהיר למס הכנסה בהוצאות שלו שהוא משלם מס הכנסה על המשרד. אותו אדם, על אותה דירה, מצהיר בהכנסות הון שזו דירה שיש לו הכנסה ממנה, שהיא דירת מגורים, ופטור ממס. על אותה דירה אחד נהנה

מהמדינה כהוצאה מוכרת כאילו אלו הוצאות משרד שלו, והשני נהנה שהוא לא משלם מס הכנסה. מס הכנסה עולה במחשב על הדירה הזאת, ששני אנשים מצהירים הצהרות הפוכות עליה, וצריך לבדוק. איך הוא יבדוק? יש מסמך על מה השכירו. לדעתי זה תנאי הכרחי, שאם הוא לא היה, היו צריכים לשים אותו. אם הוא לא יהיה, יהיה תוהו ובוהו, ואתה לא תוכל לדעת מה האמת. הרי אחד כאן משקר. אחד אומר ששכר לעסק ומכירים בזה כהוצאה, השני יגיד שהוא השכיר למגורים והוא לא צריך לשלם מס הכנסה. אתה רוצה שכל פקיד יהיה חוקר? כך יהיה מסמך שמודיע למה זה מיועד.

מ. איתן: בשה"כ ההבדלים הם קטנים. אני אומר שסעיף 3 מקובל על כולנו, צריך שהדירה תושכר למגורים, כי אנחנו לא רוצים שזה יהיה לצרכי משרדים וכו'. ההבחנה היחידה שנותן סעיף 3 היא, שזה יהיה משוחרר. לצרכי מגורים ולא לצרכי משרדים. אני מתאר כאן מצב שיהיה בשנת 92, כאשר אדם ירצה להראות מאין היתה לו הכנסה. ההכנסה כאן אינה בגודל של בעיה של הצהרות הון, כי זה בסך הכל לשנה וחצי על הפרשים כל כך קטנים. לא זאת הבעיה כרגע. הבעיה שלנו היא בהכוונת הדירות למגורים ולא למשרדים.

לכן אני בעד זה שתהיה הבחנה בין מגורים למשרדים, זה היעד עליו אנחנו מדברים, ולא על מס ההכנסה. היעד המרכזי זה הפניה למגורים ולא למשרדים. לכן אני רוצה שבהגדרה יהיה כתוב במפורש על מה זה חל.

יחד עם זה, את סעיף 3 אני רוצה למחוק. ברגע שאתה מכניס את זה בתוך החוק ואתה קובע מראש התניות, אתה יוצר פחד סמוי אצל אנשים, שאתה נכנס אתם לכל מיני מסלולים. עזוב את זה עכשיו, תכתוב את זה בהגדרות. בבוא היום, כשהוא יצטרך להתדיין, יהיו 100 איש שיצטרכו להתדיין עם פקיד המס, הוא יבקש מהם את ההוכחה, הוא ישתכנע או לא ישתכנע, אני לא יודע איך יפתרו את זה. ברגע שאתה קובע היום שזה יגיע לביקורות, אתה כבר מודיע ואתה מנמק. ובדיוק מה שאתה מנמק זה המסר שאנחנו לא רוצים שיהיה קיים. אנחנו רוצים שישכירו את הדירות, ואנחנו לא רוצים להתערב. אנחנו רוצים שדווקא כל אלה שמחביאים את הדירות יתנו אותן, כי אנחנו צריכים את הדירות לעולים. לכן עדיף שהמסר יהיה בלי סעיף 3, וזה יהיה מוצנע, וזה לא שולל את הביקורת של שלטונות המס לאחר מכן.

ר. ריבלין: אני רוצה להמשיך בדברי ח"כ איתן. אנשי האוצר, זה חוק שבא לפטור ממס על הכנסה, והכוונה שלו לאפשר לאותם אנשים שעד היום לא רצו להיכנס למעגל הנישומים של מס הכנסה, שישכירו את הדירות, אין להם מה לדאוג, אין מס הכנסה, אין רישומים, הם פטורים.

אם אנחנו מחוקקים את סעיף 3, כל אותה פסיכולוגיה שעומדת מאחורי החוק הזה נעלמת.

הרי מי שירצה לרמות ישכיר למשרד ויחתום שזה למגורים. אתה כאן מזמין אותו ונותן לו היתר לרמות. המבחן צריך להיות מבחן המציאות, המבחן האובייקטיבי, האם זה משמש למגורים או לא משמש למגורים, ולא מה שאומר האדם. זה יש לך בסעיף 1(2), שזו ההגדרה של דירת מגורים. לכן אני חושב שסעיף 3 מיותר, הוא פוגע בכוונה.

אני לא אומר שאדם שהשכיר למשרדים הוא האדם שיהיה פטור. יכול כל אדם לרמות, אבל הרי יש מבחן. אם הוא משכיר את זה למשרד, יש שלט של משרד. משרד לא פותחים כדי שיהיה אנונימי. דרך אגב, יש טרזניה גדולה ורבה היום שלא ישארו דירות למשרדים, יש מקומות בערים גדולות שאין בהן בנייני משרדים. למשל בירושלים, בתחום של 6-7 השנים הבאות אין מקומות למשרדים באותם מקומות שצריכים, שזה עדיין איזור מסחרי. היום מתחילים לבנות בפריפריה, בכניסה לעיר, אבל אני לא מדבר על מה שייגרם לגבי שכר הדירה למשרדים עצמם, ולא אותם אנשים שבאמת אינם מיליונרים, אלא מחזיקים משרד למחיתם. אני לא נכנס לענין זה, כי לא זו הכוונה של סעיף 3.

סעיף 3 בא לאמור שאם בני-אדם כותבים מבחינה סובייקטיבית שהם השכירו את זה למגורים, זה מספיק. המבחן צריך להיות מבחן סעיף 21(2). זה המבחן האובייקטיבי, מבחן ההגדרה בחוק. כל חתימה כזאת לא תאפשר שום דבר. מס הכנסה לא מבקש לקבל את זה בכלל. יש לבן-אדם פה איזה שהוא דבר שהוא מהווה מסמך שנחתם בין שני צדדים, ואין לו ערך. המבחן האובייקטיבי הוא המבחן שצריך להיקבע, ואני בהחלט חושב שרוח החוק והכוונה של החוק לפטור ממס הכנסה להשכרת דירות תיעשה פלסטר אם יבקשו מאנשים לחתום על מסמך שיאמר להם שלמעשה "מלשינים" עליהם לאותם שלטונות שהם עוסקים בסחר של דירות. זה עלול בהחלט להביא אנשים לידי מחשבה שלא להשכיר בכלל את הדירה.

ד. תיכונ: ככה סתם לא מכניסים את הסעיף הזה. מאחורי הסעיף הזה יש כוונה. אם תסתכל בסעיף ההגדרות, תראה כיצד מגדירים דירה למגורים, ותבין שאין צורך בסעיף הזה. אבל מס הכנסה מבקש לכלול את הסעיף הזה. דרך הסעיף הזה הוא מבקש שתביא לו את החוזה, שתציג לו את החוזה. דרך הסעיף הזה הוא יאמר שהוא לא בטוח שהאדם השכיר את זה למגורים, ושהאדם יביא לו את החוזה. חובת ההוכחה עליך, ואז זה החלון שדרכו הוא יבקש את החוזה. הוא לא צריך את הסעיף הזה. קרא את ההגדרה של דירת מגורים בסעיף 21(2), דירה או חלק מדירה המשמשת למגורים, למגורים בלבד, וזה לא שנוי במחלוקת.

ייערך חוזה בינד לביני, אני המשכיר, אתה השוכר. בחקיקה ראשית אנחנו נקבע מה יופיע בחוזה בין שנינו, איך ננסח אותו. כל חוזה להשכרת דירה ייפתח במלים: הדירה מושכרת למגורים בלבד. בכל חוזה סטנדרטי להשכרת דירה ללא יוצא מן הכלל ייאמר שהדירה מושכרת אך ורק למגורים. שהרי אם היא לא תושכר למגורים, זה בכלל מחיר אחר, הרבה יותר גבוה.

אני אומר שאם אתה רוצה את הסעיף הזה, דע לך שדרך הסעיף הזה יכול מס הכנסה לבקש לשים יד על כל חוזה, ולומר לך להביא את החוזה. אין צורך בסעיף הזה. הוא לא תורם. לא ראיתי בחקיקה כלשהי כניסה למהות ההסכם שבין הדייר לשוכר, והיו לנו חוקים מן הסוג הזה, גם בנושא השכירות.

ה. אורנו: מספיק גם פתק, הוא כותב מסמך כלשהו, לא צריך דווקא חוזה.

ד. תיכונ: דרך המסמך הזה הם ירצו את החוזה.

ח. אורו:

למה? אתה יכול לבקש פתק.

ד. תיכנו:

אני מקבל את דברי מיכאל איתן. זה לא חיוני, זה לא עיקר החוק, זה לא רוח החוק, זה לא לב לבו של החוק, ולא באים לכאן בידיים נקיות כשעומדים על הכללת הסעיף הזה.

ש. שטרית:

אני רואה סתירה בין ההגדרה של סעיף 1(2) לבין סעיף 3. עוד כשהייתי תלמידו של השופט די"ר אלפרד ויתקון, והוא היה המומחה לדיני מיסים בישראל והפסיקה שלו מהווה אבן בוחן לנושאים האלה, למדתי, שלגבי השאלה מה המטרה של פעולה מסויימת, יש שאלה של מטרה בלעדית, ויש שאלה של מטרה עיקרית. אני מתאר לי שלפי ניסוח של 1(2) בדוגמא שנתן אריאל שיש חלק וחלק, זאת אומרת שיש דירה אחת, שהיא גם למגורים וגם באופן לא עיקרי, מישני, גם למשרד, ואז סעיף 2 יכול להיות עם זה. סעיף 3 בא ואומר שלא, אלא רק אם זה משמש למגורים בלבד. אם זה משמש למגורים פלוס, מגורים עיקר ולמשרד משני, כאן יש לי בעיה בין סעיף 1(1) לבין סעיף 3.

ר. ריבלין:

אתה אומר ש-1(2) זה למשכיר, וזה לשוכר.

ש. שטרית:

כן. אני מדבר אליכם כמי שאם היה בישיבה, היה מצביע נגד לעניין של 2,600. נשאר רק השאלה כמה דירות, ועוד נצביע על זה היום. אני מדבר אליכם כאדם שהיה מתנגד לסכום כל כך גבוה. אבל אם כבר החלטנו על מתן פטור לפי יעדים מסויימים, זאת אומרת שגם את 10 האחוזים אנחנו לא רוצים שהוא ישלם. אם זה רק 10 אחוזים, זו ודאי לא שאלת כמות, כמה מס אנחנו גובים. זו שאלה שרוצים לשחרר אותו מהמטלות המינהליות, שהן המרתיעות אותם אנשים ישרים שעוד לא משכירים. האנשים הלא ישרים משכירים בלאו הכי. אנחנו מדברים על אנשים ישרים, שלא רוצים להשכיר את הדירות.

מה יהיה באופן מעשי בסעיף 3. בדו"ח מס הכנסה לגבי אלה שחייבים לדווח, יש להם סעיף שבו הם מדווחים גם על הכנסות פטורות ממס. גם על הכנסות פטורות ממס אתה צריך לדווח, אם חלה עליך חובה לדווח. אם לא חלה עליך חובה, נשאר המסמך הזה, ואז סעיף 3 כבר לא בעיה ראייתית. לפי הנוסח שלו - ואדון דמביץ ינחה גם אותי בשאלה הזאת, האם לדעתו זה סעיף מהותי, זה לא סעיף ראייתי. סעיף 3 אומר שהפטור "יחול רק אם". זאת אומרת, שזה סעיף מהותי. זה לא שכדי שיכירו לו בפטור הוא צריך להמציא ראיה. אומרים שעוד לפני שהוא יבוא לטעון שזה פטור, הוא צריך שיהיה לו ביד מסמך.

היו"ר א. שוחט:

חוזה השכרה שכתוב למטרות מגורים.

ש. שטרית:

לא. מסמך.

א. דמביץ:

זה יכול להיות גם פתק.

היו"ר א. שוחט:

וגם חוזה שכירות רגיל שכתוב בו "למטרות מגורים".

ש. שטרית: אני לא יודע מה קורה אם אין חוזה, ואם בחוזה לא כתוב במפורש. יש כאן כמה בעיות משפטיות שצריך להבהיר לפני שקובעים עמדה. שנית, אם באמת היעד שלנו לעודד, הרי כבר נובע מ-21(2) העניין שזה למגורים. אם אין לך מסמך, לא יעזור לך, לשם מה אתה צריך את 3. ואם ב-21(2) כתוב שהכוונה היא לדירת מגורים, למה אתה צריך את 3? אתה מוסיף עוד יותר, ואתה אומר שהפטור לא יחול אם אין לו מסמך. מי משכיר בלי מסמך? יש כאן משהו שחסר לי כדי להבין.

י. הורביץ: שכר אדם דירה והפך אותה למשרד עריכת-דין, לא למטרה עליה הוא הצהיר. יבוא איש מס הכנסה אל אותו אדם, והוא צריך שיהיה בידו פתק שהשוכר הזה הצהיר בפניו. הוא עצמו נקי, וצריך ללכת אל השוכר.

ר. ריבלין: השוכר הוא זה שיצטרך להוכיח שהוא שכר את הדירה.

ג. שפט: אני שואל את היועצים המשפטיים. מה אם יהיה כתוב בסעיף 21(2) "דירת מגורים, דירה או חלק מדירה אשר הוכח כי היא משמשת למגורים בלבד, למעט דירה רשומה".

היו"ר א. שוחט: מכיוון שאני באופן בסיסי בעד חובת דיווח, ואני גם תומך בהצעה שתהיה חובת דיווח אפילו יש פטור על כל הדירות, ובוודאי אם מס הכנסה יצטרך ברגע מסויים לדעת מה קרה, אני בעד קיומו של סעיף 3 ואני לא חושד במס הכנסה. אני בטוח שמה שהם רוצים הוא, שתהיה להם אפשרות בסופו של דבר לדעת.

מי שאמר שבכל חוזה כתוב למטרת מגורים, זה נכון, וזה מופיע כמעט בכל החוזים. לכן המסמך הזה מובן מאליו, ולא מפריע שיהיה כתוב הסעיף. הסעיף בא לאפשר למס הכנסה לבקש את המסמך, ולדעת בדיוק מה קרה בצד של העיסקה הזאת, כמה שולם וכל מה שכרוך בזה. מכיוון שאני באופן בסיסי נגד ההכשר, אני רוצה לקבל את עמדת הממשלה.

ד. לוי: אני לא אחזור על מה שאמרתי קודם, את דעתי אמרתי. אני אומר במפורש, שמדובר רק בנקודה אחת. ממילא חוזים כאלה קיימים, ממילא מדובר במסמך שנמצא בידיו של המשכיר, ואף אחד ממס הכנסה לא בא ומבקש ממנו את זה היום וגם לא יבקש ממנו בעתיד, כענין שעומד בפני עצמו.

יחד עם זאת, יכול להיות איזה מצב, שבאיזו שנה מסויימת, האדם הזה יפתח תיק, יצטרכו לברר את הכנסותיו ובין השאר תעלה השאלה האם הדירה הזאת אכן הושכרה למגורים, כן או לא. כל מה שיצטרך אותו אדם לעשות הוא למעשה להציג את החוזה הזה. אני יכול לומר לכם מעבר לזה. אני משמש בתפקידי חודש וחצי-חודשיים ורק עם הסקטור הפרטי. לכן מה שקשור בסקטור הפרטי וכיצד שלטונות המס פועלים מולו, בענין הזה אני יכול לבוא ולומר את דעתי האישית. מבחינה זו בהחלט רצוי שבידי אדם יהיה מסמך שלמעשה יפטור אותו מהשאלה או מההתדיינות, האם באמת הושכרה למגורים, לא הושכרה למגורים, ולך תחפש את השוכר שהיום כבר לא נמצא באותה דירה, תביא ממנו פתק, לא תביא ממנו, וכן הלאה.

לכן במסמך הזה כשלעצמו אין שום כוונה של שלטונות המס היום להכניס אותו בדרך האחורית לרשת המדווחים. במפורש לא.

א. דמביץ: אני חייב תשובה לח"כ שטרית. לפי ההגדרה בפסקה 2 של סעיף 1, ברגע שיש דירה שמשמשת כולה קצת מהזמן למגורים וקצת מהזמן שלא למגורים, אתה לוקח דירה שמשמשת כולה ביום לזה ובלילה לזה, היא איננה ניתפסת בחוק.

(1) אם המושכר הזה משמש ביום למגורים ובלילה שלא למגורים, החוק לא תופס.

(2) אם אפשר לראות את המושכר כמחולק לענין זה, היינו חדר אחד ממנו משמש למגורים וחדר אחד ממנו משמש שלא למגורים, החוק יחול לגבי ההשכרה של החלק כאילו הוא דירה - עיין פסקה 2 - וכל שאר ההוראות בסעיף 2 ובסעיף 3 יחולו לפי זה.

(3) המקרה של השימוש בפועל בסעיף זה דווקא, ולא בחוזה, הוא באותו מקרה די נדיר, שבו אין חוזה, והצדדים הסכימו ביניהם בעל-פה בלי חוזה. המגילה אומרת שגם חוזה בעל-פה הוא טוב כמו חוזה בכתב. אם באותו מקרה שאין חוזה בכתב, המשכיר יאמר באותו מקרה נדיר למוכר, שאמנם חוזה בכתב אין ביניהם, אבל דבר אחד בגלל החוק הוא צריך, שיתן לו פתק המעיד שהוא לקח את זה ממנו למגורים בלבד, את אותו מושכר ששכר ממנו.

הצעת ח"כ מיכאל איתן אומרת, שבעצם מבחינת המהות מה שכתוב בכחול, מבחינת הפסיכולוגיה, לא לתת סעיף שלם לזה, אלא לתת את זה בשתי מלים. מבחינת מהות החוק, אין הבדל בין הממשלה לבין מה שאומר ח"כ איתן. מבחינת הגישה הפסיכולוגית, אני מבין אותו. אני חושב עדיין שיותר טוב שהדברים ייאמרו במפורש, ולא על-ידי שתי מלים נוספות שעורך-דין טוב יצטרך לפרש אותן. אין הבדל בין מה שהציע ח"כ איתן לבין מה שמציעה הממשלה, אלא בפסיכולוגיה בלבד. זו לא בעיה משפטית אלא בעיה של הבנה.

היו"ר א. שוחט: כמשכיר שאחרי כן ייקרא למס הכנסה, האם אין כאן הגנה על המשכיר? בעוד שנתיים יקראו לי למס הכנסה, ויגידו לי שהיו לי הכנסות של 2,000 שקל לחודש, שהרווחתי 50 אלף שקל. אני אגיד שהשכרתי דירה. ואז יגידו לי שאני צריך להוכיח, ואני אצטרך להתחיל לרוץ ולהביא את האנשים. אם יהיה לי חוזה, אני מסודר.

ד. תיכון: אני רוצה לענות לשאלתך. הם אינם זקוקים לסעיף הזה. מה שהוא צריך לעשות זה להגיש לך בקשה להגיש הצהרת הון, ואז אתה תחוייב בפירוט כל המסמכים ללא יוצא מן הכלל. אם לא תפרט מסמכים, הוא יוכל לומר שיש לך גידול הון, ולחייב אותך בתשלום מס הכנסה על גידול ההון.

יכולים להיות בעד החוק ויכולים להיות נגד החוק, אבל דבר אחד אני לא מקבל, והוא כאשר מישחו אומר שהוא יהיה בעדו, אבל הוא יהרוג אותו בתוך החוק כך שהחוק לא יהיה קיים. מס הכנסה בכנות בא לכאן ואומר שהם רוצים לזרוק כמה שיותר דירות להשכרה, כי יש אנשים החוששים ממס הכנסה, ולכן

אולי זה יתן כמה אלפי דירות. היו"ר חושב 1,000, אני חושב 5,000, 10,000, אולי יותר. מס הכנסה רוצה שהמשכיר ידע שבעוד שנתיים הוא עשוי לבקש ממנו את החוזה, אבל אז הוא לא ירצה להיכנס לכל העסק הזה.

היו"ר א. שוחט: אבל גם בלי החקיקה, בעוד שנתיים הוא יקרא לו.

ד. תיכון: נכון. לכן אתה לא צריך את הסעיף. אם אתה רוצה את החוק, אתה לא צריך את הסעיף הזה. אם אתה לא רוצה את החוק, תכניס את הסעיף הזה.

אני אתן עוד דוגמא קלאסית: נניח שאני משכיר למישהו דירה לתקופה של שנה. חלפה שנה, האיש לא האריך את החוזה, לא פינה את הדירה, לא חתם על חוזה. אני פונה לבית-המשפט כדי לפנות אותו, וזה נמשך שנים. בינתיים הוא משלם לי איזה שהוא סכום, ואין שום מסמך שיוכיח שאכן הדירה משמשת למגורים, כי אין חוזה. מה הדין?

ר. ריבלין: פסק-הדין יקבע.

ד. תיכון: כעבור כמה שנים?

ר. ריבלין: כשהוא יסתיים.
לבייגה יש ילדה בת 14, ויש לו באותו זמן סכום של כסף שבו הוא מבקש להבטיח את עתידה. הוא קונה דירה עבודה. בעד הדירה הזאת הוא יכול לקבל 200 דולר לחודש, שזה 400 שקלים. הוא יכול לקבל 4,200 שקלים בשנה אם הוא ישכיר את הדירה הזאת. ההרס שיעשו לו הסטודנטים בדירה יעלה לו 2,000, ואז הוא יקבל נטו רק 2,200 שקל. לשם כך הוא צריך להתחיל ללכת למס הכנסה? הוא לא רוצה, משאיר את הדירה סגורה. זאת הכוונה כאשר הציגו את החוק הזה.

בא השר, מציג את החוק, ואומר שרוצים שאנשים כאלה ישכירו את הדירות שלהם, רוצים לעודד אותם להשכיר את הדירות שלהם. מה זה מבחן מגורים? היום בכל ירושלים באיזורי מגורים יש משרדים. יש מטרד, יש עניינים, יש כל מיני דברים. אדם לא ישכיר את הדירה שלו בלי חוזה. בחוזה הוא כותב מה מטרת השכירות, כי אחרת השני יוכל להישאר לו שם לדורי דורות. יש כללים לכל העניין הזה. מס הכנסה רוצה שכל חובת ההוכחה תוטל עלי, שהוא לא יקח את זה חס וחלילה היום, אבל עלי יש חרב, והוא יקח את זה בעוד שנה, בעוד שנתיים. אני משאיר את הדירה שלי סגורה ולא אתן לאף אחד להיכנס לשם כי אני לא רוצה עסקים עם מס הכנסה.

אם סעיף 3 יש בו מהות בנושא של המלה בלבד, אני מציע להכניס אותו לס"ק 2 ולומר: דירת מגורים - דירה או חלק מהדירה המשמשת למגורים בלבד.

היו"ר א. שוחט: אנחנו נצביע אם לקבל את סעיף 3. אם הוא יתקבל, לא צריך תיקון; אם הוא לא יתקבל, ואם יש חברים שרוצים להציע תיקון מחזק לסעיף 2, נעשה את זה.

מ. איתן:

לי יש הצעה נגדית.

היו"ר א. שוחט:

יש הצעה שגם אני שותף לה על חובת דיווח, אבל זה יהיה בהצעה נוספת. אם סעיף 3 עובר, אין צורך לעשות תיקון ב-2. יש כאן שלוש הצעות שצריך למיין בדרך ההצבעה.

ההצעה שהועלתה בישיבה הקודמת ותועמד להצבעה היא שבכל מקרה, כל משכיר דירה חייב לדווח למס הכנסה. ההצעה הזאת עומדת בפני עצמה, היא לא שייכת לסעיף 3, כי סעיף 3 אומר שאתה צריך שיהיה לך מסמך ביד, אבל אתה לא חייב לדווח למס הכנסה. אני לא רוצה לחבר את שתי ההצעות.

אם סעיף 3 יפול, אמרתי, יש פה הצעה של מספר אנשים לעשות איזה שהוא חיזוק בסעיף 2.

ח. רמון:

אנחנו דנים בתנאי לפטור. יש פה שלוש הצעות, מהקיצונית ביותר, שהתנאי לפטור כולל גם חוזה וגם חובת דיווח; אחר כך, שהוא כולל רק חוזה; ואחר כך, שלא צריך כלום. אתה צריך להצביע מהקיצונית עד לאחרונה. אם הקיצונית נופלת, אתה מצביע על סעיף אחר.

היו"ר א. שוחט:

חובת הדיווח באה במקום 3?

ח. רמון:

ודאי. אני אומר שאלה הם הסעיפים. הרי יש פה תנאי לפטור. יש פה שלוש דעות. דעה אחת, כפי שאמרתי, שצריך להיות גם חוזה וגם דיווח למס הכנסה; השנייה - רק חוזה; השלישית - שום דבר. תלך מהקיצונית ביותר ועד לשלישית. אם הראשונה נופלת, אתה מצביע על השנייה; השנייה נופלת, אתה מצביע על השלישית.

היו"ר א. שוחט:

ההצעה שלך אומרת שלפטור, כמו שכתוב ב-3, יהיה חייב כל אחד לדווח למס הכנסה. הצבעה ראשונה: ההצעה הקיצונית שאומרת סעיף 3, בתוספת האומרת חובת דיווח למס הכנסה על כל השכרת דירה. מי בעד ההצעה? 3. מי נגד? ההצעה נפלה.

הצעה שנייה: מי בעד הצעת הממשלה האומרת סעיף 3 ללא כל שינוי? 9. מי נגד? 5. התקבלה הצעת הממשלה.

א. וינשטיין:

אם מס הכנסה אומר שהסעיף הזה בא להגן על המשכיר, דהיינו שאם בעוד 3 שנים יגידו לו להביא חוזה, אני אומר שבמקום לומר שתהיה חובה, שייאמר שהמשכיר רשאי.

היו"ר א. שוחט:

סעיף 4, עידכון מדד.

ד. תיכון:

אני רוצה להבין את שיקול הדעת של מס הכנסה באשר לעידכון רבעוני. אני לא מבין לאיזה מדד מתכוונים, ואני מציע להצמיד את זה למדד מחירי הדירות, שהוא המדד הרלוונטי.

היו"ר א. שוחט:

לא ציינתם לאיזה מדד אתם מתכוונים.

ד. לוי:

החוק מפנה אותנו לסעיף 1(1). שיעור עליית המדד בתקופה פלונית בסעיף 1 לפקודה זה הפרש בין המדד שפורסם לאחרונה לפני סוף התקופה, לבין סוף המדד שפורסם לאחרונה לפני תחילת התקופה. המדד מוגדר בפקודה כמדד מחיר לצרכן.

א. וינשטיין:

אנשים משכירים דירות לשנה, החוק הזה נופל בשנת מס, וגם בשנת השכרה. יכולות להיות כאן מניפולציות וחשבונות ובלבלול ואי-ידיעה.

אני מציע, אם אנחנו רוצים להיות פשוטים, שנקבע שהפטור הזה יחול על הכנסה משכר דירה בשנת מס. יהיה איקס בשנת מס. כלומר, אנחנו קובעים שבשנת מס 1990 הפטור יהיה על השכרה שהיא בתחום מסויים; בשנת מס 91 יהיה כך וכך. ואז בהתחשבות שלך בעוד 5 שנים לא תהיינה בעיות.

היו"ר א. שוחט:

נציב המס הציע בענין הזה, שהפטור יחול על התשלום בפועל. קרי, מי ששילם ב-1 בינואר השנה את מלוא סכום ההצהרה השנתית מראש, לא יחול עליו הפטור. זאת אומרת, שמה שאתה אומר הוא בלתי רלוונטי. ההנחה תינתן במלואה למי שיקח ב-1 ביולי שכר-דירה. הוא יהיה פטור לחלוטין.

א. וינשטיין:

אני מציע שהחוק יקבע שעל הכנסה משכר-דירה של דירה או מדירות יחיד בשנת מס 90 יהיה כזה,

ובשנת 91 יהיה כך.

היו"ר א. שוחט:

זה מה שהוא לא מוכן. הוא אומר, שמי שקיבל מראש לשנה, לא יחול עליו הפטור. אתה מציע

הקלה רטרואקטיבית.

ד. תיכון:

אני מוריד את ההצעה שלי להצמיד את זה למדד מחירי הדירה, אבל לעומת זאת אני מבקש שתפרסמו בחוברת שלכם, "דע את זכויותיך", את המדדים הרבעוניים בסעיף מיוחד, שהם הבסיס לחישוב.

היו"ר א. שוחט:

סעיף 4 בא בעידכון של 2,600. אתה מציע עידכון תלת-חודשי, לפי מדד המחירים לצרכן. אני מציע לאשר את זה. הענין שאתה העלית לגבי מה שקורה באמצע שנת המס, זו בעיה נפרדת.

מי בעד אישור סעיף 4? סעיף 4 אושר.

ד. לוי:

סעיף 5. פרק 1(7) לחוק עידוד השקעות הון דן בהטבות לבונה להשכרה, כאשר הוא מקבל אישור ממרכז ההשקעות, וזאת כדי שיימנע כפל הטבות.

ד. תיכון: למה אתה צריך את זה?

ד. לוי: אין לי בעיה להוריד את זה.
סעיף ב' דן בשיעורי פחת. את זה צריך. סעיף ב' מדבר על 3 אחוזים שירדו ל-2 אחוזים, והוא חייב להישאר.

היו"ר א. שוחט: אי מזיק למישהו?

ד. לוי: לא מזיק.

ד. תיכון: ברור שאם אתה פועל על-פי החוק הזה, ענין הפחת עובר מן העולם. אבל אני רוצה לראות מה קורה אם עוברים את התיקרה של ה-2,600, מה אתה מחיל עליו.

ד. לוי: אם מישהו עבר את התיקרה, הוא לא נכנס לחוק.

ד. תיכון: הוא יכול לתבוע חלק על ה-2,600 שקל?

ד. לוי: לא. בסעיף 2 נאמר: "שלא היתה לו הכנסה בסכום כולל העולה על 2,600".

היו"ר א. שוחט: מי בעד אישור סעיף 5? מי נגד?
הסעיף אושר.

סעיף 6.

ד. לוי: ההצעה של נציב המס היתה שסעיף 7 יאמר: הוראות חוק זה יחולו לגבי הכנסה מדמי שכירות שנתקבלה לאחר קבלת חוק זה בכנסת בתקופה המתחילה וכו' וכו'. משמע, אם היה מישהו שקיבל הכנסה מראש, והוא שילם כבר את 10 האחוזים, הוא לא יהיה פטור.

היו"ר א. שוחט: זו משמעות הענין. מבחן הפטור הוא לגבי התשלום בפועל, בשנת המס הנוכחית. תשלומים שנעשו בשנת המס הנוכחית יחוייבו כחוק במס של 10 אחוזים עד לתחילת החוק. מרגע קבלת החוק, כל התשלומים הבאים יהיו פטורים. זאת משמעות החוק.

מ. איתן: הדעות שלו לא הוזכרו עד עכשיו. עכשיו אתה פוטר כאלה שיש להם כבר הסכמים על דירות.

היו"ר א. שוחט: נכון.

מ. איתן: אני מסכים, אני מביא את זה בחשבון, אבל דווקא, מבחינת האינטרס של החוק, אתה צריך לתת מירווח זמן עד שהוא יכנס, כמה שיותר מאוחר. בינתיים הציבור ישמע וידע. אין לך מה למהר עם זה. אתה הולך בעצם להטבות רטרואקטיבית.

- היו"ר א. שוחט: לגבי אלה שכבר יש להם הסכמים?
- מ. איתן: ודאי. המגמה צריכה להיות דווקא להאריך את תחולת החוק.
- היו"ר א. שוחט: אם אתה מוכן שזה יהיה רק בעוד שנה, אני מוכן.
- מ. איתן: לא בעוד שנה, בעוד חודש.
- היו"ר א. שוחט: בעוד חודש זה ממילא יצא.
- א. דמביץ: יתחילו בראשית יולי.
- מ. איתן: אבל ודאי שלא לקחת מהיום של תחולת החוק.
- היו"ר א. שוחט: בוודאי. זה בוודאי יצא ה-1 ביולי, אבל אם אתה רוצה עוד כמה חודשים, אני אתמוך בך.
- מ. איתן: זה לא מפריע לי. אתה רוצה לעודד אנשים שיתחילו להשכיר דירות. אתה חושב שברגע שזה מתפרסם, מיד הם רצים כולם ומתחילים להשכיר דירות?
- היו"ר א. שוחט: סעיף 6 יצא בנוסח החדש, ואני מבין שאין התנגדות לנוסח הזה. כפי שמופיע, אנחנו אומרים שתחילתו של החוק תהיה חודש אחד לאחר קבלת החוק בכנסת. יכול להיות שהחוק יתקבל ביום שני, והוא יצא בתחילת יוני. זאת אומרת שהמשמעות היא שתחולת החוק תהיה ב-1 ביולי, כאשר תחולתו עד 31 בדצמבר.
- א. וינשטיין: יכול להיווצר כאן מצב של אכיפה רבתי, כאשר כל אלה שהשכירו דירות ילכו לשוכרים ויגידו להם לבטל את החוזים שלהם עד לרגע זה, ובכך הם ישתחררו ממס על הכנסות קודמות, ויבטלו את החוזים שהיו להם, כי האיש כבר גר ממילא. יכתבו חוזה מרגע זה לתקופה מסויימת, עד לתאריך, ואז הוא משוחרר מכל ההכנסה שהיתה גם בשנה הזאת.
- מ. איתן: הוא משוחרר רק מהתקופה של תחולת החוק.
- ג. גל: לדעתי התקופה קצרה מדי, ואני מציע במקום 31 בדצמבר, סוף יוני 1992.
- היו"ר א. שוחט: אבל זאת אמצע שנת מס.
- מ. איתן: אני רוצה שוב להבין. החוק יאושר ב-3 ביוני ויתחיל ב-1 ביולי.
- היו"ר א. שוחט: המשמעות היא, שמי שיקבל כסף עבור שכר-דירה אחרי ה-1 ביולי, לא ישלם מס.

בסעיף 7 ישנה התוספת שנציב המס הזכיר, שמדובר בהכנסה שנתקבלה לאחר תחולתו של חוק זה. קרי, מה שאנחנו אמרנו, שב-1 ביולי יתבצעו כל התשלומים בפועל שהתקבלו בענין. מי בעד? מי נגד? מי נמנע? התקבל.

אנחנו עוברים לרביזיה. התקבלה החלטת תיקון ברוב בסעיף 1(3) האומר, שהפטור יחול רק על משכיר שתי דירות. זאת אומרת, שיש חסימה של הסכום וחסימה של כמות הדירות. על זה היתה בקשה לרביזיה, ולכן אמרתי שהיום תהיה הצבעה על הרביזיה.

ד. תיכון: הייתי בחלקה של הישיבה, ואני רוצה להבין. נתקבלה הסתייגות האומרת שמי שיש לו 3 דירות

לא יוכל ליהנות מהחוק הזה?

היו"ר א. שוחט: הפטור יהיה על שתי דירות בלבד. על הדירה השלישית והרביעית יחול מס רגיל. הוחלט שיהיה סכום עליון של הכנסה עד סך של 2,600 שקל; וכי אסור שההכנסה הזאת תיווצר מיותר מאשר השכרה של שתי דירות.

ש. שטרית: אם מדובר בדירות שמחוברות ומשמשות במחבר, הן תחשבה לדירה אחת. זו הפרשנות שלנו.

היו"ר א. שוחט: אנחנו מצביעים על ההצעה לבטל את ההחלטה שנתקבלה. מי שמצביע בעד, מצביע בעד השארת המצב של שתי דירות. מי שמצביע בעד הרביזיה, חוזר למצב המקורי.

מי בעד הרביזיה? 9. מי נגד? 4. חזרנו לחוק המקורי. סיימנו את הדיון בחוק.

סעיף 1 הוא כמו המקור, סעיף 2 כמו המקור, סעיף 3 כמו המקור. סעיף 4 כמו המקור, בסעיף 5 יש סעיף אחד, סעיף 6 תוקן, בסעיף 7 הוסף הענין שהפטור יחול על הכנסה בפועל, החל ממועד פירסום החוק.

שינויים בתקציב לשנת 1990

היו"ר א. שוחט: מונחת לפנינו פניית האוצר בענין מענק למפעל "כתר-פלסטיק".

ד. תיכון: אני מצהיר על עצמי כבעל ענין, אני לא אצביע, אבל אני אומר את מה שיש לי.

היו"ר א. שוחט: הבקשה היא ברורה. הייתי מבקש קודם כל הסבר מנציג האוצר ונציג מסחר ותעשייה כי לא ברור אם ה-5,4 זאת ההשלמה, או שזה סה"כ הסכום. 5,4 זה 18 האחוזים. זאת אומרת, שסה"כ ההשקעה היא בערך 27 מיליון שקל.

ר. הרמן:

15 מיליון דולר.
הקמת מפעל "כתר פלסטיק" ביוקנעם אושרה כמפעל מאושר במרכז ההשקעות. יוקנעם מוגדרת כאיזור פיתוח ב'. בוועדת שרים לענייני כלכלה הוחלט, כפי שמעניקים שם ל-3 מפעלים אחרים שהם מפעלי עתירי ידע, שעוסקים בתחום המיחשוב והאלקטרוניקה, להעניק תקציבית גם למפעל הזה את ההפרש שבין איזור פיתוח ב' לבין איזור פיתוח א', וזה מתבטא ב-5.4 מיליון שקלים. אין צורך לומר שההעברה התקציבית צריכה לעבור בוועדת כספים.

היו"ר א. שוחט:

אנחנו יודעים שהעברת תקציב חייבת לעבור כאן.

ר. הרמן:

זו החלטת ממשלה. אני לא אסתיר שדעתנו המקצועית התנגדה לכך. זה לא מפעל עתיר ידע בסגנון של שלושה הקודמים שקיבלו, ושגם להם התנגדנו. מעבר לנושא ההרחבה התקציבית שבענין הזה, אני חושב שאיזור פיתוח א' יוקנעם פוגע במגדל העמק, ודאי שבשלומי, ועל אחת כמה וכמה במקום כמו קרית-שמונה.

ש. שטרית:

זו הפעם השניה שיש הבעת דעה של הדרג המקצועי נגד ההצעה שעומדת כאן.

היו"ר א. שוחט:

זו לא הפעם השניה, זו הפעם השלישית. נציב מס הכנסה, בהיתר של מרידור, אמר שהוא מתנגד

לחוק הזה.

ש. שטרית:

זה היה בהיתר. פה אין אף אחד שיתן לו את ההיתר, ואני רוצה שיירשם בפרוטוקול שזה לא תקין.

ר. הרמן:

אמרתי שיש החלטת ממשלה.

ש. שטרית:

החלטת ממשלה, נקודה.

ח. אורון:

עם כל הכבוד לטענה שלך, לא הפקיד הוא הכתובת, כי בנושאים שבהם ידוע בכל המדינה שיש מחלוקת בין הדרג המקצועי לדרג הזה, לבטח חובתו של העובד הבכיר להופיע פה. הכתובת היחידה להערה שנשלח לוועדה הדרג הלא בכיר מהאוצר, היא האוצר ולא הפקיד.

היו"ר א. שוחט:

אני מבקש מנציג המסחר והתעשייה לומר כמה מלים על המפעל. אחרי כן יאמר ראש המועצה כמה מלים

ונתחיל בדיון.

ז. ברל:

למפעל "כתר-פלסטיק" יש כיום 3 שלוחות. המפעל התחיל ביפו. ביפו מועסקים כ-90 עובדים, מייצרים שם בעיקר כלי בית. יש לו שלוחה בכרמיאל, שם מועסקים כ-170 עובדים, שם מייצרים ריהוט גן וגם אמבטיות. יש לו שלוחה במבשרת ציון, שם

מועסקים כ-15-10 עובדים העוסקים במחקר ופיתוח, ובניית תבניות מתוחכמות.

סה"כ היקף המכירות של המפעל הוא כ-40 מיליון דולר, וכ-20 מיליון דולר ליצוא.

א. וינשטיין: ביוקנעם יש מפעל?

ז. ברל: לא, כרגע מדובר על הרחבת המפעל. זה אחד המפעלים הגדולים בפלסטיקה, עם שיעור היצוא המכובד הזה. מדובר בהשקעה של 15 מיליון דולר במפעל ביוקנעם, במיבנה, במכונות הזרקה ותבניות. המוצרים הם מוצרי אמבטיה, מוצרי ילדים, מוצרי סניטציה ואינסטלציה. מדובר על תוספת של 120 עובדים.

היו"ר א. שוחט: למה ביקשתם איזור פיתוח א' שמענו את עמדת האוצר. מה היתה עמדתכם?

ז. ברל: המפעל הוא בקו הראשון של מוצרי הפלסטיקה, בעל שיעור יצוא גבוה וטכנולוגיות. המפעל מכניס הזרקות כולל הזרקות גז ואלמנטים חלולים שמורידים את מרכיב חומר הגלם ולא משפרים.

היו"ר א. שוחט: יש משבר תעסוקתי ביוקנעם?

ז. ברל: אני לא מומחה ליוקנעם.

י. גולדברג: האם 170 העובדים שעובדים בכרמיאל הם תושבי כרמיאל?

י. הורביץ: אתה לא יודע מה מצב העבודה ביוקנעם?

ס. אלפסי: אני בסה"כ שנה וחודשיים בתפקיד ראש המועצה, ולצערי קיבלתי עיירה, שנוסף לכל הצרות, הבעיה הכאובה ביותר היא בעיית התעסוקה ביישוב. קיבלנו מפעל אחד לעיירה אחת, מפעל מתמוטט לעיירה מתמוטטת. מ-2,800 עובדים, אתה מעסיק היום 500 עובדים, ובעוד שבוע עומדים לפטר עוד 300. עד עכשיו לא מצאנו פתרון לכל מפוטרי סולתם, כי כל המפוטרים הם מגיל 40 ועד 65. זאת היא הבעיה. הבאתי אישור מלשכת התעסוקה, שהיום אחוז האבטלה ביישוב הוא 18 אחוזים. הבעיה היא כזאת: מפרץ חיפה הוא איזור התעשייה הקרוב ביותר ליוקנעם, כדי להגיע אליו צריכים שני אוטובוסים, שזה אומר הוצאה של 200 שקל עבור נסיעות. ברגע שיש אבטלה גם בקריות וגם בחיפה, אף מעסיק לא רוצה להעסיק תושב לא מקומי.

ביוקנעם נשארנו עם הכשרה אחרי הכשרה. הכשרה מקצועית חצי שנה, ושוב הכשרה מקצועית. אני היום יושב במועצה, ואל תקנאו בי. אילו הייתי מחר בבוקר יכול לקום וללכת, הייתי הולך מהיישוב כדי לא לראות את המחזות שסביב המשרד. אין פתרון, והפתרון היחידי שאנחנו תולים בו תקווה זה מפעל "כתר-פלסטיק", שיעסיק 120 עובדים, אותם מפוטרים של סולתם שיעבדו במתכת,

שיעבדו בעבודות פשוטות ובצבע. זה המצב, כל מלה מיותרת. עד עכשיו לא נבנה מפעל אחד שיהווה תחליף לסולתם. הבעיה של יוקנעם היא סגירת מפעל סולתם, שעומד להיסגר. מנכ"ל המפעל אמר לי שלמפעל הזה אין תקומה.

י. גולדברג: מה רמת השכר של "כתר"?

ס. אלפסי: טוענים שרמת השכר מתחילה מ-3,000 שקל לאיש מקצוע, עד 1,400-1,300-1,200 שקל לעובדים הפשוטים. עד היום אף מפעל לא רוצה לבוא ליוקנעם, כי הוא יכול לקבל איזור פיתוח אי בצורה חופשית בלי אישורי ועדת הכספים ובלי הממשלה במקומות כמו מגדל העמק, רמת ישי, נצרת, עפולה. הישוב האומלל היחידי הוא יוקנעם. אני מדבר מכל הלב. כל מובטל צריך להביא פרנסה לבית שלו. היום ביוקנעם יש משפחות בהן יש שני מובטלים, כי גם האשה וגם הבעל עבדו בסולתם, ופיטרו את שניהם, והיום יושבים האנשים האלה בלי עבודה, כאשר גם מענק האבטלה נגמר.

אני פונה אליכם בהתרגשות, שתתייחסו לנושא הזה, כי זו הצלה. כרגע קלטנו גם 50 משפחות עולים חדשים, ובעוד 8 חודשים האולפן יגמר, ואז נצטרך לתת להם עבודה. בסה"כ גם העולים החדשים רוצים לבוא היום לגור ביוקנעם ואם רוצים לעזור גם לעיירות הפיתוח, גם לקליטה וגם לתושבים ותיקים, זאת הזדמנות אולי שוועדת הכספים תתייחס להחלטת הממשלה.

י. הרביץ: זו לא שאלה של סדר, זו לא שאלה גם של אי-סדר. זה ההגיון שלא נותן תשובה לדבר אלמנטרי. באה הממשלה עם נושא כבד, חריג קצת, במקום מאוד בעייתי, אחד לא יודע מה רוצה המשרד, ואם הוא יודע הוא מתנגד לו. השני לא יודע את הדבר העיקרי, והוא שקיימת שם בעיית התעסוקה. אני רוצה לשמוע מה אומרים נציגי הממשלה, מה אומרים המשרדים.

היו"ר א. שוחט: התשובה היא פשוטה. יש פניה של הממשלה בכתב, במקרה הזה חתומה אפילו על-ידי אגף התקציבים. אני חוזר ואומר, היא חתומה לא על-ידי שר האוצר אלא על-ידי אגף התקציבים. יש עמדת ממשלה בעניין הזה. זה שהוא אמר מה שאמר, שיקראו אותו לסדר אם הוא יכול להגיד כך או לא יכול להגיד כך.

אני רוצה לשחרר את ראש המועצה מהדיון, אלא אם כן יש שאלות ספציפיות רק אליו, כי הוא לא ישתתף בדיון.

ג. גל: האם אתה יכול לתת לנו איזה לוח זמנים, אם זה יאושר, מתי תתחיל הבנייה?

מ. איתן: האם ידוע לראש המועצה מה היו המניעים של "כתר" ללכת דווקא ליוקנעם?

י. גולדברג: האם 120 העובדים שמדברים שייקלטו ב"כתר", האם מדובר שייקלטו בשנה, שנתיים או ב-15? והאם ההתחייבות היא התחייבות, כי בדרך כלל באים אל מרכז ההשקעות עם הצהרות בומבסטיות, ובסוף זה לא מגיע למציאות.

מאחר שאתה מדבר על 300 מובטלים שחיים ביוקנעם, האם יש לך פתרונות חליפיים למעט המפעל הזה, כי גם המגמה שלנו היא למצוא פתרון לנושא האבטלה ביוקנעם.

ר. ריבלין: האם מפעל "כתר-פלסטיק" מתכוון לקלוט אותם עובדים מיוקנעם, שהם מעל לגיל 40?

ס. אלחנני: נציגות יוקנעם הופיעה בשלושה מקרים בוועדה. כשהיה העניין של אי.אי.אס. שקיבל איזור פיתוח א' אחרי דיון ארוך מאוד בוועדה, עם הרבה מאוד בעיות. היה נציג אלקטרוניקה, שזה אמנם לא היה בוועדה, אבל זה תמיד מוזכר; והיה אדקום, שאחרי דיון משפטי ארוך הישווה את עצמו ל-אי.אי.אס.

אני רוצה לדעת מה מצב התעסוקה במפעלים שאמנם קיבלו איזור פיתוח א'.

ג. שפט: אני רוצה לשאול את ראש המועצה, אם הוא יודע מה קרה ביוקנעם החל מ-12 בדצמבר, אז נתקבלה ההחלטה של איזור פיתוח, ועד ל-24 באפריל, אז נתקבלה החלטה אחרת. האם קרה במשך 4 חודשים משהו ביוקנעם, שגרם לממשלה לשנות את דעתה בקשר לאיזור פיתוח? הלא קודם היא אישרה ב', ואחר כך א'.

היו"ר א. שוחט: לא, החלטת הממשלה מה-12 בדצמבר היא השלמת המענק התקציבי. הביצוע נעשה עכשיו.

ר. טולדנו: הייתי רוצה בכמה משפטים להקיף את כל השאלות שהועלו פה.

לגבי שלושת המפעלים לאלקטרוניקה. עברנו אותו תהליך שאנחנו עוברים כרגע לגבי "כתר-פלסטיק". אלקטרוניקה זו סיסמא מאוד יפה, עתירי ידע ועיירות פיתוח נותן לנו פתרון לנשים, פתרון מכובד מאוד, אבל אנחנו עומדים היום בבעיה של גברים מחוסרי מקצוע, אחרי גיל 40, שאין להם תשובות במפעלי אלקטרוניקה. צריכים 2-3 מרכיבים בליין, לא יותר. רוב התעסוקה היא לנשים, וכל הכוח המקצועי שמוכשר ולומד ביוקנעם - הנדסאים, מהנדסים, כשהם מסיימים - לזכותם ייאמר שעובדים במפעלים כל הבוגרים האלה. הם נקלטו שם ותענוג לראות את זה. בסולתם עובדים כ-100-120, בתנודות.

אנחנו זקוקים למפעל כמו "כתר-פלסטיק" שהוא עתיר עבודה, כדי לפתור בעיה של מחוסרי מקצוע אחרי גיל 40. מהיום הראשון שנציג המפעל בא לשיחות אתנו, הסברנו את חתך התעסוקה שלנו, והוא אומר שזה בהחלט מתאים לו. זה לשאלה למה "כתר-פלסטיק" רוצה דווקא ביוקנעם.

מצב סולתם הולך ומדרדר. אנחנו יושבים בדיונים מרתוניים ימים ולילות בסולתם על השאלה כמה יפטרו, על תוכנית החבראה הנוספת, הרביעית ב-5 השנים האחרונות, המדברת על הוצאת 300 עובדים. מפעל שעבד עם 2,400 עובדים רוצה לרדת ל-400 עובדים. אני לא יודע אם מישו מחברי הכנסת מדמיין לעצמו את הניתוח הזה, וזאת ב-5 שנים. זה זעזוע גדול לעיירה הזאת. יש פה חברי כנסת שביקרו ביוקנעם ומכירים את התמונה. תאמינו לנו, זו תמונה קשה מאוד, ואנחנו כל הזמן מתמודדים ומחזרים אחרי מעסיקים,

אחרי יזמים. אומרים להם שאנחנו נעשה הכל בכל הוועדות, כדי שלא יברחו למקום אחר, שיתנו לנו פתרון.

אני מאוד מבקש מכל החברים להתעלות מעל לכל השיקולים ולעזור לנו להציל את העיירה הזו. חבל על העיירה הזו, זו עיירה יפהפיה.

ס. אלפסי: האמת היא שאף מפעל לא רוצה לבוא ליוקנעם, וזה לא סוד. אף מפעל שיש לו ההטבות בהר השני, לא רוצה לבוא ליוקנעם. הלכתי וחיפשתי מפעלים, אני עושה את זה גם בדיוור וגם בקליטה, כי אני מאמין שאפשר לשקם את הישוב הזה. הלכתי ל"כתר-פלסטיק", נפגשתי אישית עם ההנהלה, ושיכנעתי אותם לבוא. הם אומרים שאם הם יקבלו אותן הטבות שהם יקבלו בעיירה יותר קרובה, כמו רמת ישי, הם מוכנים לבוא. הגשתי בקשה, באתי עם אוטובוסים לירושלים, הפגנתי כשנבחרתי לראש המועצה שבתנו רעב בכנסת, ניסינו לעשות משהו. בשנה הזאת אין פתרון אחר, אף אחד לא יבוא ליוקנעם לפתור את הבעיה אם לא יהיה לו אותו מעמד שהוא מקבל במקום אחר.

קליטת עובדים. הסיכום שלנו הוא שכל העובדים מעל גיל 40 יכנסו לעבוד במפעל "כתר-פלסטיק" כאשר הגיל לא משנה.

הישוב הזה יכול באמת לפתור את הבעיות שלו. אני מבקש שלא תביאו אותנו כמו מסכנים בכל פעם להתחנן בפני ועדת השרים לענייני כלכלה, כמו מסכנים לעמוד כאן. אולי פעם אחת באמת תיתנו לנו אותם תנאים שיש למישהו אחר. אנחנו היום עיירה עם בעיה קשה מאוד, שאין לה פתרון. בואו פעם אחת, תשוו לנו את הזכויות, ולא נגיע למצב כזה.

לעובדי סולתם מובטחת עבודה במפעל הזה, זה הפתרון היחיד.

היו"ר א. שוחט: קביעת איזורים אמנם טעונה אישור של הוועדה, אבל לפי החוק חייבת להקדים לזה החלטה של ועדת שרים לענייני כלכלה, ושני שרים צריכים לחתום על הפניה. אם תגיע אלינו פניה, יהיה פה דיון על הענין. כרגע לא היתה כל פניה בענין הזה.

אני פותח את הדיון.

י. ביבי: אני כל יום חמישי עובר דרך יוקנעם, דרך רמת ישי ואני תמיד נדהם מחדש. זה לא נעים לדבר, אבל מדוע רמת ישי כן אי' ויוקנעם לא? אני חושב שזה עוול משווע. התמונות האלה של השובתים מיוקנעם הן תמונות מכאיבות. לא ראינו אף פעם שובתים ממגדל העמק או מרמת ישי, עם כל הכבוד.

אני חושב שישב כמו יוקנעם היה צריך שיהיה איזור פיתוח א', זה מגיע לו. אבל עד שיהיה, אני חושב שהוועדה צריכה לאשר פה אחד הקמת המפעל. קיימת בעיה חריפה מאוד של תעסוקה באיזור, ובא מפעל שמתאים מאוד. יכול להיות שאם היה בא מפעל עתיר ידע, הייתי חושב אחרת; אבל דווקא המפעל הזה יכול לתת תעסוקה לאנשים שאין להם ידע מקצועי, לאנשים שיוכלו לעבוד ולהתפרנס.

אני לא מבין מה ההתלבטויות. אנחנו כאן בוועדה מאשרים מיליונים, עשרות מיליונים למפעלים במרכז הארץ שפושטים רגל, נותנים ערבויות, תמיכות וכל מיני דברים. כאן בא מנהל חברה, ואומר שיש לו חברה מצליחה, הנה המאזנים, הנה היצוא, הם רוצים להמשיך לפתח, מבקשים שנסיע להם כמו שאנחנו מסייעים לכולם. אני חושב שיהיה זה אבסורד לא לאשר. לא נלך לפוליטיקה בענין הזה, הכל יהיה מעבר לשיקולים מפלגתיים. לגופו של ענין חייבים לאשר את התמיכה הזאת.

י. הורביץ: הייתי רוצה לשמוע באופן ברור לפחות את הממונה על אגף התקציבים במשרד האוצר ואת מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה. הנושא הוא נושא חריג, לא מקובל כל כך. אולי יש לזה הצדקה. העיירה במצוקה, הם עומדים לקבל מכה, ענין סולתם הוא טרגדיה. מפעל שהיה גאוות התעשייה הצבאית, השיג השיגים גדולים ועכשיו הוא הולך ומתפורר נגד העיניים. עובדים שעבדו שנים והרוויחו נזקים עכשיו לרחוב. זו טרגדיה אישית לכל העיירה. הנושא ראוי לדיון חריג ומיוחד. בבקשה. אבל אם כן, לי יש הרגשה שהמשרדים אולי לא כל כך מעוניינים. אם לזרוק את זה לסל, שאנחנו נעשה את זה; ואם נעשה דבר חריג - שאנחנו נעשה את זה, לא המשרדים.

היו"ר א. שוחט: הממשלה החליטה.

י. הורביץ: כן, החליטה, אבל שולחים שלוח שמגמגם, ואומר בחצי פה דבר והיפוכו. תסלחו לי, כך זה לא הולך. אם המשרד תומך, הוא צריך לתמוך בלב שלם. אם הוא מתנגד, אותו אדם צריך להגיד לשר שהוא מצטער מאוד, זה נושא שהוא מאוד לא מזוהה אתו, ואם השר רוצה - שישלח משהו אחר. אני אומר, שיש לבקש את שניהם לבוא לכאן, את נציגי שני השרים.

היו"ר א. שוחט: יש לך כאן נציגים.

י. הורביץ: לא, אני מדבר על הממונה על אגף התקציבים או על מנכ"ל המשרד או מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה. כך אני לא רוצה שאנחנו ניקח את זה, ודרך אגב נקיים את הדיון.

ע. סולודר: אני אתחיל מהסוף, אני אתמוך בבקשה, אבל אני אתמוך רק מפני שזה כתוב אולי בצורה שעלי היא מקילה, שזה לא מאשר שזה יהיה איזור פיתוח א', אלא נותן את ההפרש שזה מגיע להם.

אני חושבת שאנחנו כל כמה חודשים מוסיפים טלאי על מפת הטלאים המשובשת של ההטבות בגין איזור פיתוח או בגין מפעל מועדף וכן הלאה. העלינו את זה כבר הרבה פעמים, במו ידינו אנחנו קוטעים את כל היתרון שהיה לאיזורים הפריפריים. תמיד אנחנו אומרים שאם רמת ישי קיבלה, אם זה קיבל ואם זה קיבל, למה שלא ניתן פה שבאמת המצב קשה.

אני כופרת בזה שהענין יביא לפתרון בזמן הארוך, מפני שאנחנו מדברים על מפעל שהוא לא עתיר ידע. אם מדברים על יוקנעם שצריכה היום לקלוט עליה, לא זה המפעל שיוכל לקלוט עליה. זה פשוט חלם. צריך לעזור ליוקנעם בשעתה

הקשה, וזה אולי יכול לעזור לה, אבל אנחנו לא פותרים את הבעיה בצורה הזאת.

אני חושבת שאם רוצים לתת פתרונות ליוקנעם, צריך לעשות זאת בדרך אחרת. היא לא כל כך רחוקה מאיזור חיפה. אני יודעת שיש בעיה שמתווכחים עליה שנים, דמי הנסיעה של הפועל, על מי הם מוטלים, על המעסיק או על הפועל שאנחנו דורשים ממנו לנסוע. ישנם כל מיני דברים שאנחנו לא נוגעים בהם, שאין לנו האומץ לשנות אותם, ונעשה שוב עוד טלאי, ובגלל המצב הקשה נאשר.

נראה לי שאנחנו הולכים בדרך לא נכונה בענין הזה, וכל פעם אנחנו אומרים שזו תהיה הפעם האחרונה. קשה מאוד להתעלם כשיודעים באיזה מצב המקום נמצא, אבל יחד עם זאת אי אפשר להמשיך בדרך הזאת.

ש. שטרית:
אילו הדבר היה תלוי בי, היתה פעם הזדמנות שבה הצעתי להגדיר את יוקנעם כאיזור פיתוח א'. סיכמנו את זה, אבל אחר כך חשבו מחשבה נוספת, שאלו למה רק יוקנעם, ואז שוב עצרנו את זה. אם הדבר תלוי בי, במקרה של יוקנעם לא צריך לחכות לאותו מיפוי גדול עם הרדיוסים וכל המומחים שהביאו לנו את ההצעה הזאת. יש גם הצעה של המכון לחקר התיישבות ברחובות, שקראתי פעם מחקר גדול שלו. יש הרבה אלטרנטיבות. אני מסכים שצריך לעשות פעם סידור. השבוע עבדתי עבור לשכת עורכי-הדין בגלל ההתחייבות שלהם לתת שליש מהתלמידים בבית-ספר למשפטים פרטי לקטיגוריות, שצריך לתת להם שכר-לימוד רק לפי שכר-הלימוד של האוניברסיטה, כי הם הולכים לגבות שם כ-8,000 שקל לשנה. בהתחלה הם רצו ללכת לפי תקנות מס הכנסה, והם בעצמם ראו שזה לא הגיוני, ולכן פנו אלי בשאלה איך לחלק את זה. אפשר למצוא איזו מתכונת כדי להתגבר על הנושאים האלה. מצאתי מתכונת, לא אטריח אתכם. אבל אם היה הדבר תלוי בי, יוקנעם היתה צריכה להיות איזור פיתוח א'.

ברור לגמרי שבאה בקשה כזאת, גם אם נציג האוצר גימגום שלא בצדק. הוא יכול היה להגיד שהדרג המקצועי דיווח, וכל עוד הוא דיווח מה חשב הדרג המקצועי, לא אמרתי כלום. בתמצית הדברים שלו הוא לא אמר שהוא מייצג פה את האוצר, ויש פה חתימה.

ר. הרמן: זה בדיוק מה שאמרתי.

ש. שטרית: למה לך להתווכח, הרי יש הבדל בין השומע לאומר.

היו"ר א. שוחט: מה אתה רוצה ממנו? תכתוב מכתב לשר האוצר, שפקידיו באגפים שלו לא פועלים בהתאם להנחיות.

ש. שטרית: אני חושב שברגע שהוא כך תיפקד, זה גרם לסימני שאלה, ובצדק, בעיניו של יגאל הורביץ. אני חושב שזה נושא שלא צריך לדחות בטענות פרוצדורליות, אלא צריך לסכם אותו היום, אף שאני מסכים שהיו תקלות בדרך שהוצג בפנינו מטעם הממשלה. יש לנו מסמך כתוב, המסמך חתום, יש המלצת ממשלה, ברור מה דעת הממשלה,

והעובדה שהדרג המקצועי אמר כך וכך. הוא אמר שהוא לא יודע מה מצב התעסוקה, כל הנושא ברור לנו היום. לא ישנה לנו מה דעתו של פלוני שהוא בדרג המדיני, מכיוון שהיתה החלטה של הממשלה.

י. גולדברג: אין ספק שביוקנעם יש בעיה אמיתית של אבטלה, אבל בו בזמן שביוקנעם נתקלים בבעיות קשות של אבטלה, קם ישוב חדש שקוראים לו תימרת ליד נהלל, שהוא רחוק מיוקנעם, והתפתח בצורה בלתי רגילה על-ידי אנשים שבעצם פועלים בחיפה. רוב האנשים שמתגוררים בתימרת הם פועלים בחיפה. הם רצו איכות חיים, והם הגיעו לישוב שהוא באיזור מגדל העמק, ליד נהלל, ממש בצומת.

זאת אומרת שיש חשיבות ממדרגה ראשונה גם איך מנווטים את המדיניות בתוך העיר מעבר לתמריצים.

רציתי להצביע על כך שאנשים שעובדים ביוקנעם, הציג פה ראש המועצה שפסול בעיניו שהם יעבדו במפרץ חיפה.

היו"ר א. שוחט: הוא לא אמר את זה.

י. גולדברג: הוא דיבר על 200 שקל של הנסיעה באוטובוס. אין ספק שיש אבטלה, לא רק בחיפה, אלא גם בעוד ישובי הארץ, מהצפון ועד הדרום, ואנחנו מכירים את המצוקה.

לא יעלה על הדעת מצד שני - ואני מאמץ את מה שאמר יו"ר הוועדה ואמרו זאת עדנה, ודן תיכון וחברים אחרים - אי אפשר שכל מקום בארץ יהיה קו עימות חברתי, קו עימות בטחוני, וכל אחד משתמש בדקלרציות בהתאם לצרכים, וכבר מאבדים איבחון. עם כל הכבוד, האוצר רצה לתת תמריצים לתל-אביב, לאיזור הכלכלי. כשמדברים על צמיחה והעולים נמצאים באיזור הכלכלי, בכל נושא שדיברנו, יש העדפה מוחלטת לאיזורים הכלכליים. עם כל הכבוד, יוקנעם ממוקמת בקו שהוא לא איזור פיתוח, גם לא רמת ישי, וגם לא שרשרת שלימה של ישובים אחרים. אם אנחנו רוצים לעודד אנשים בקרית-שמונה, בדימונה ובמצפה רמון, צריך לתת להם קריטריון אחד, וצריך לתת קריטריון אחר לאנשים שגרים בטבריה, בעפולה, בנצרת, ברמת ישי, ביוקנעם וכן הלאה.

ר. ריבלין: האם יש הבדל בין רמת ישי ליוקנעם, לעפולה?

י. גולדברג: אין הבדל.

היו"ר א. שוחט: רמת ישי יותר קרובה לחיפה.

י. גולדברג: פחות או יותר הן באותו איזור, המרחק בין עפולה לחיפה גדול יותר מאשר בין יוקנעם לחיפה.

אין ספק שחייבים להביא בפני הוועדה את הנושא של איזורי פיתוח ולגמור אותו, כדי שלא יבואו מחר בבוקר עם חיפה כימיקלים וידברו גם לגביו כאיזור פיתוח, ושלא יבואו מחרתיים בבוקר וידברו על איזורים שבין אשקלון לחיפה וידברו על איזורי פיתוח בתוך המרחבים האלה.

מדברים על כל מיני עיוותים. אני רוצה להזכיר לכם, שגוש חלב נכנסה במסגרת חילופין בין ראשי ממשלות כישוב עימות, אף שמעולם לא היה שם שום דבר. אבל זה הפך להיות שוב נושא פוליטי, והיו כבר כל מיני דברים שאנסו את המערכת, וכתוצאה מגוש חלב הוגש בג"צ לגבי הישוב של סטף ליד מעלות, שהוא הקים אותו. כפר הוורדים הוא ישוב שקם על הון עצמו כביכול, את התשתיות השקיעו, והיום מבקשים שם גם מס הכנסה, והיום נהנים בכפר הוורדים מ-10 אחוזים של מס הכנסה כתוצאה מהאילוץ הפוליטי, שגוש חלב יהפך לישוב קו עימות. זה נוגד החלטות ממשלה בוועדות שרים כאשר הוכרז מי הם ישובי קו עימות.

היו"ר א. שוחט: הוא חושב שהכפר של סטף לא צריך לקבל.

י. גולדברג: נכון, כי הוא לא קו עימות. גם גוש חלב לא היה קו עימות.

אני חוזר ואומר:

(1) אנחנו חייבים לבלום את התופעה, שהנושא של הגדרת איזורי פיתוח יהיה סגור.

(2) בנושא יוקנעם, מאחר שיש חריגות בישובים שכנים ומדובר בנושא ספציפי, שככלל הייתי מתנגד, מאחר שזה אפילו לא במו"פ משהו. זה סה"כ מפעל של פלסטיק, אבל יש בעיה של תעסוקה.

אם האילוץ הוא תעסוקתי בלבד, אני מאשר. אם האילוץ הוא רק לצורך הקמת מפעל, אמרתי את דעתי בצורה חד משמעית. מאחר שיש קושי תעסוקתי אדיר כרגע ביוקנעם, כתוצאה ממה שמתרחש שם, ומאחר שיש חריגים באיזור יוקנעם, עד שנפתור את העניין הזה, גם במקרה של יוקנעם אני אתמוך.

ג. גל: אנחנו מתהלכים בשדה עקום ומשובש לחלוטין. אני מנסה להבין מה זה איזור פיתוח א'. אני מנסה לחפש הגיון במפה שפרושה לפנינו היום, ואני מבין שבמתן איזור פיתוח א' הכוונה היא להפלות את האיזור הזה לטובה. איזור פיתוח א', אם יש בו הגיון, יכול להיות מהגיון גיאוגרפי, מקום נמצא במקום רחוק ורוצים לעודד אותו. הוא יכול להיות בגלל סיבות דמוגרפיות, שהוא נמצא במקום כמו מרכז הגליל או מקום דומה, ויכול להיות על בסיס של מצב תעסוקתי חמור. אלה שלושת הקריטריונים שעל פיהם צריך היה לקבוע מהו איזור פיתוח א'.

אני מנסה לשאול את עצמי במה שונה עפולה או רמת ישי מיוקנעם. במרחק מחיפה? בייגה אומר שהוא חושב שיוקנעם יותר קרובה לחיפה. לו היה קריטריון של מרחק, כל הישובים האלה, כולל עפולה נמצאים במרחק של 45 קילומטר מחיפה. לו היה קריטריון של דמוגרפיה, אין הבדל ביניהם. אם היה קריטריון של תעסוקה, נדמה לי שבכולם העדיפות ליוקנעם יותר מאשר לכל האחרים.

לו היה באמת הגיון במה שאנחנו עושים, המפעל הזה היה צריך להיבנות בכרמיאל, משום שיש כבר ל"כתר" מפעל בכרמיאל, וכרמיאל על-פי כל הקריטריונים מכל הישובים האלה, היתה צריכה להיות היחידה באיזור פיתוח

א. היום, אם נבוא ונגיד שלא יוקנעם, אני מעריך שאם הוא רוצה להיות קרוב לחיפה או למרכז הארץ, הוא ילך לרמת ישי.

אם אני צריך להחליט היום בין רמת ישי ליוקנעם במצב התעסוקה. אני ממליץ שנאשר את הבקשה הזו לגבי יוקנעם.

ד. תיכון: אני נגד. אני רוצה להזכיר לח"כ שטרית שהייתי בעד מתן מעמד של איזור פיתוח אי ליוקנעם, לא מפני שזה צודק, אלא שזו הדרך להתמודד עם בעיות מהסוג הזה. הבעיה היא לא זו שמוצגת בפנינו. אחרי הבקשה הזאת ישנה שיירה ארוכה של בקשות, ואני אמנה כמה מהן. כרמל אולפניים יבוא לכאן, חיפה כימיקלים יבוא לכאן, אור-עקיבא יבוא לכאן.

היו"ר א. שוחט: לאור-עקיבא אישרנו.

ד. תיכון: הממשלה התחייבה לתת אישור למפעל שיוקם במפרץ חיפה בשל בעיית אבטלה דומה, להעניק מעמד של איזור פיתוח אי לכרמל אולפניים. הגרוע מכל זה הוא ענין שנקרא תוספת מענק של 10 אחוזים לכל המפעלים האלה. שלא יהיו ספיקות, הכל הולך בדרך בדרך החתחתים הזו. אתה יכול לבוא ולומר שאנחנו נותנים למפעל ולא לאיזור. אני תמיד הייתי בעד נתינה לאיזור ולא למפעל. הבעיה איננה כפי שהציג אותה ראש מועצת יוקנעם, שהיא האבטלה, שהרי ודאי מזכיר מועצת פועלי חיפה יאמר שהאיזור שלו מוכה אבטלה יותר מכל איזור אחר. כאמור, ישנה כאן בעיה. צריך לדעת מה עושים. מאשרים כאן, ויפה אמר גדליה שהמפעל הרי קיים בכרמיאל. יכול היה לעשות את ההרחבה הזאת בכרמיאל, אבל הוא העדיף למצוא מקום שהוא במרכז הארץ, ולנסות לקבל מעמד של מפעל באיזור פיתוח אי לגבי מקום שנמצא במרכז הארץ. השיטה הזאת ידועה לכל אחד, ובפרדס-חנה מצב האבטלה לא פחות גרוע מאשר ביוקנעם.

אבל תשימו לב לניסוח הבקשה. ניסוח הבקשה מעיד על המצוקה שבה היו מצויים כל אלה שבאו, שרוצים לפנות לוועדת הכספים ולא יודעים איך לעשות את זה. בעצם אפילו אם נאשר, הרי המסמך הוא שקרי. במה דברים אמורים? אם באים ומספרים לנו שוועדת השרים לענייני כלכלה, בישיבה שלה בדצמבר, החליטה במגמה לעודד מפעלים עתירי ידע ביוקנעם, לתת מעמד של מפעל מאושר ל"כתרי", אני לא רוצה לשאול את נציגי הממשלה את השאלה המתבקשת. הרי יש הגדרה למפעל עתיר ידע, והוא מוכרז, לאחר שהוא עומד על-פי אמות מידה, בקריטריונים ברורים. המפעל הזה בוודאי לא עמד בהם. אני מניח כמעט בוודאות שהתוכנית הזו לא הוגדרה כמפעל עתיר ידע, ולכן ההחלטה של הממשלה, אני לא רוצה לומר לא אמיתית, אני לא רוצה לומר שקרית, אבל בוודאי איננה מבוססת.

לכן אני מציע לכל אלה שרוצים להתחמק מן הבעיה לנסח לפחות בקשה אמיתית ונכונה, המתבססת על עובדות אמיתיות.

מובן שצריך להיות ברור, שאין יותר חוק לעידוד השקעות הון. מעתה ואילך הטיפול יהיה טיפול נקודתי. אם מאשרים את זה, מחר זה יהיה טוב גם לגבי תל-אביב, אם ירצו לעודד הקמת מפעלים מסויימים בתל-אביב. הפירצה נעשית, התקדים נוצר, ואני לא בטוח אם זה יאושר.

2. הורביץ:

אני חושב שזה כבר היה.

ד. תיכון:

אבל אנחנו בלמנו. הוועדה הזאת בלמה את התופעה הזאת, אבל עכשיו כל המדינה הרי מצויה במצוקה ובמשבר ובמיתון. לא נעשה שקר לעצמנו. אחרי הבקשה הזאת כל השיירה תעבור, וצריכים לדעת כאנשי איזורי פיתוח מה הם נוטלים על עצמם כשהם מאשרים את הבקשה הזאת.

לגבי רמת ישי לא ידעתי עד הרגע שאישרנו מעמד של איזור פיתוח.

הי"ר א. שוחט:

ב-77-78 הוא קיבל מעמד של איזור פיתוח א'.

ד. תיכון:

אני מצוי אצל המפה הזאת לא פחות מכל אחד, ואני לא ידעתי על רמת ישי. ידעתי על מגדל העמק, עפולה ונצרת עלית כעיסקת חבילה.

אני עדיין יודע מה זה א' ומה זה ב'. כבר תבור תמיד הוגדרה כאיזור פיתוח א' לתעשייה. כפי שאני אומר, אי אפשר לדון בבקשה הזאת כל עוד היא לא תתוקן, וידייקו כאן לפחות בדברי ההסבר. כל אחד ימצא לו צידוק מדוע כן לתת, מדוע לא לתת, אבל שיהיה ברור שאחר הענין הזה הכל יינתן על-פי מפעלים נקודתיים.

ח. רמון:

הנושא הוא נושא פוליטי טהור. אין שום קשר בינו לבין חוק לעידוד השקעות הון. כל מה שניתן, ניתן על-פי קריטריונים פוליטיים, ואני כבר שנים אומר, שעד שלא יבואו ויעשו סדר, אני מצביע רק מבחינה פוליטית בעניינים האלה. אני מציע שכולם לא ינסו לדקדק, כי אין כאן שום הגיון. אם קיבוץ, על-מנת לזכות באיזור פיתוח א', הקים את התעשייה שלו 2 מטר מעבר למשולש, וזה שיקול מרכזי במקום ללכת באמת למקום מרוחק, הרי שאין הגיון בענין הזה. השיקולים לא ענייניים. אם אנחנו פה כל שנה נותנים לעפולה א' ולנצרת עלית א' ולמגדל העמק א', אף אחד לא ידבר אתי על יוקנעם, שזה כן הגיוני וכן מוצדק ולא מוצדק. זה לא מעניין בכלל. לא מעניין אותי מה המנכ"ל יגיד, כי ממשלת ישראל עשתה מכל הענין הזה בדיחה אחת מגוחכת ועצובה. אני ידוע את התרגיל. לקחו את נצרת, עשו אותה א'. התנגדתי כל השנים שמגדל העמק ועפולה יהיו א', ואז הייתי מייד מקבל טלפון ממנחם אריאב שאומר לי שאני מסדר אותו. אמרתי לו שזה לא צודק, והוא אמר: מה לעשות, גם הם מקבלים. ברגע שהייתי מתנגד, היו דואגים שבאותו יום יגיע טלפון ממנחם אריאב, ונגמר הסיפור.

ר. ריבלין:

בשלב מסויים, לדעתי, נצרת עלית היתה יכולה להיכלל ב-א' במאה אחוז.

ח. רמון:

אני מתפלא עליך, דן, שאתה אומר שאתה לא ידעת. אפשר לראות בפרוטוקולים. לא היה דיון שהתקיים בנושא הזה שאני לא דיברתי על רמת ישי, ואמרתי שרמת ישי זו הדוגמא. לפחות מ-84 אין תעשייה, וזאת משום שב-84 היה שר חקלאות של מפלגת העבודה שמנע באמצעות מינהל מקרקעי ישראל הקצאת קרקע לתעשייה ברמת ישי כאיזור פיתוח א'. זה היה איזור פיתוח א', והוא לא רצה לתת קרקע לאיזור

פיתוח א'. לא לתת, לא כי הוא מערך, לא כי הוא ליכוד, וכי זה טירוף דעת לאפשר שרמת ישי תקבל איזור פיתוח א'.

אני מציע לאשר את הבקשה, ולא להעמיד פנים שאנחנו בודקים אותה לגופה, אם היא עומדת בקריטריונים או לא עומדת בקריטריונים, כל עוד המערכת הזאת מסולפת מעיקרה.

היו"ר א. שוחט:
אני רוצה להגיד מה אני אעשה, וזה דבר שהוא בניגוד לכל הגיון פוליטי. אני לא אצביע בעד ההצעה, אלא אני אמנע, ואני גם אגיד למה. אני לא אצביע בעד, כי זה בניגוד לכל תפיסת העולם שלי. אני חושב שהעסק מושחת, העסק לא עובד כפי שצריך לעבוד, אין שום אמת מידה. כל החברים שרוצים לעזור לערי פיתוח ויצביעו בעד, עושים בדיוק את ההיפך ממה שצריך לעשות בהצבעתם, וזאת אף ששמעון אלפסי ומזכיר מועצת הפועלים הם שניהם חברי מרכז, ויגיע יום שאני אצטרך אותם. אבל אני לא אצביע בעד. גם כשהיה הענין של אור-עקיבא, יגאל הורביץ ואני הצבענו נגד הענין.

אני לא יכול להיות שלם עם עצמי כשאני יודע איזה נזק זה גורם לקרית-שמונה, איזה נזק זה יגרום לירוחם ולדימונה. אבל הבעיה כמו שחיים אמר, היא בעיה פוליטית. מי שעובר בסנטימטר אחד את הקו הירוק מקבל איזור פיתוח א'. העסק הזה לא ישתנה כל זמן שלא יהיה שינוי פוליטי. כל הדבר משובש מתחילתו ועד סופו, כולל עניין עפולה, כולל נצרת עלית, כולל מגדל העמק.

ידידי שטרית מדבר על המפה הזאת. המפה הזאת היא לב הענין. הצגת הענין כאילו אתה בא לעזור לאלי דיין באיזור כזה או לאור-עקיבא, זה פשוט פגיעה ממשית מיידית בכל המקומות שאתה כאילו תומך בהם ודואג להם, אבל למעשה אתה עושה בדיוק את ההיפך.

לכן אני לא רוצה להצביע נגד. הייתי דון קישוט בענין של אור-עקיבא, אבל אני לא אצביע בעד, כי זה נוגד את תפיסת עולמי.

מ. איתן:
אני מתקומם בכל פעם כשאני רואה ראשי רשויות קטנות שבאים ודורשים להקים מפעלי תעשיה במקומות שלהם. אני בא לשוב, לשימעה, 17 קילומטר מבאר-שבע, בדרום הר חברון יושבות שם 10 משפחות, ואחרי 5 דקות הם מראים לי איפה הם עומדים להקים איזור תעשיה. זה פשוט לא יתכן, הענין הזה לא הגיוני. גם בהקשר הזה אני לא מקבל שנסיעה של רבע שעה מאיזור מפרץ חיפה, צריך להתעסק בבעיית האבטלה ראש המועצה והוא רואה בזה כעת את גולת הכותרת של תפקידו ואחריותו כי הוא באמת עומד מול האנשים כנציג המוניציפאלי. בכל הישובים זה ככה. אני סבור שהפתרונות צריכים להיות איזוריים, ולא יכול להיות שיהיה ויכוח בין יוקנעם לרמת ישי ולמגדל העמק. הם כולם לצורך הענין איזור אחד. הם איזו שהיא קואליציה, שכולם ממוקדים באיזור תעשיה אחד, ואז הכוח שלהם יהיה יותר חזק לדחוף את הממשלה, לדחוף את היזמים, ואז מפעלים כלכליים שנמצאים בריכוז תעשייתי יכולים להצליח יותר. לכן כל השיטה היא גם מושחתת וגם מטופשת. לפעמים משהו מושחת ויעיל הוא חצי צרה, אבל כאן זה גם מושחת וגם מטופש.

לגבי ההצבעה של היום. זה נשמע כאילו יש תחרות במקומות תעסוקה בין ישובים, כאשר כולנו בעצם אינטרסנטים על-פי איזה שהם מפתחות פוליטיים. אני לא רוצה שזה יהיה המפתח להכרעה. אני גם חושב שזה לא צודק, כי יש הבדל בין הכרעה מוניציפאלית להכרעה במישור הכולל. כלומר, ראש המועצה הופיע, דיבר יפה ואמוציונאלית, והוא סחף אותי לצידו. אבל כדי להצדיק את עצמו הוא אמר שיש גם 60 אחוזים מצביעי ליכוד. באותה מידה יבוא לכאן שאול עמור, ויגיד להצביע עבור מגדל העמק, כי מגדל העמק זה בראשות הליכוד. אבל הרי הוא מבחינתו צריך לייצג את כלל תושבי מגדל העמק.

ההכרעה היא פוליטית במובן הזה, שאם אנחנו אומרים שיש 100 מקומות עבודה, השאלה שאנחנו שואלים את עצמנו היא למי לתת את 100 מקומות העבודה. אני רואה את הבעיה כפי שהיא כרגע. אני יודע, שאנשים בתוך הליכוד ביקשו להתבטא בענין הזה, ולכן כל מה שאני רוצה לומר הוא שתהיה אפשרות לאיזו שהיא התייעצות, ושההצבעה תהיה ביום שני כדי שנוכל להגיע להצבעה.

א. וינשטיין: אחרי שהוועדה תאשר את ההצעה הזאת, משוגע יהיה מי שיבנה מפעל בארץ בלי לקבל הטבות.

היו"ר א. שוחט: למה הצבעת לגבי אור-עקיבא?

א. וינשטיין: אני אגיד לך למה אני אצביע גם בשביל זה. היום אנחנו במצב של אבטלה גואה בשיעורים ידועים. כל מי שירצה להקים מפעל, מתוך שהוא יודע שיש לחץ של תעסוקה, משוגע להקים את זה בלי לקבל את ההטבות. הוא ילחץ, והוא יקבל את ההטבות, כי התעסוקה תלחץ. הוא ישאל מדוע כאן נתתם וכאן לא נתתם.

מאחר שאני סבור שאנחנו צריכים להביא עד כדי משבר כל מה שקורה היום בחוקי השקעות הון, ובאיזורים, ובאפליה, ובכל מה שנעשה כאן, אנחנו נוכל להביא את המשבר הזה רק אם האבסורד הזה היה עובדה.

חברים שאינם כאן ביקשו להתבטא. זו בקשה של חברים, וניתן לקבל אותה. ההצבעה תהיה, אבל שום דבר לא יקרה אם נקיים אותה ביום שני. ביום שני הכנסת מתכנסת ב-10:00, אני מבקש שתקבע ישיבה ל-9:30, חברים שרוצים להתבטא יוכלו להתבטא, ותקבע הצבעה ליום שני.

היו"ר א. שוחט: חברים שרצו להתבטא יכלו להיות כאן, אף אחד לא פנה אלי ואף אחד לא דיבר אתי, כך שאני לא מקבל את הענין הזה. אם תהיה בקשה להתייעצות סיעתית, בבקשה. הוועדה תתכנס ב-9:30.

א. וינשטיין: אם היו"ר כך רוצה לנהל, בבקשה.

היו"ר א. שוחט: ההצבעה תהיה ביום שני. ב-9:30 תהיה ישיבה.

א. וינשטיין: אני לא ביקשתי התייעצות. אני אמרתי שיש חבר שביקש להופיע.

היו"ר א. שוחט:

אני מבטיח לך שאתן לו לדבר לפני ההצבעה.

ג. שפט:

אם ממילא זה נדחה ליום שני, אני מבקש שיהיה דיון על הבקשה של עתירי ידע.

היו"ר א. שוחט:

אני לא בטוח שלא אמרו ליזם שילך ליוקנעם.

ר. ריבלין:

אף שבדרך כלל ממלמדי אני משכיל, ואני אשקול לראות את כל הנושאים האלה כנושאים פוליטיים, בהחלט אנחנו היינו ביוקנעם, וראינו את המצוקה שם. אני לא מדבר על איזורים, אלא על פתרון בעיית יוקנעם, בדיוק כמו שהיה פתרון בעיית אור-עקיבא. השאלה היא איפה נשים את הקו האדום. יחד עם זאת, אני כמעט בטוח שאני לא אשנה את עמדותי עד יום שני, אם תהיה לי אפשרות להצביע, ואני בטוח שגם חברים אחרים כך. אבל אני רוצה לתת הזדמנות לכל אותם אנשים שאולי רוצים לתמוך או להתנגד להביע את עמדתם בתוך סיעת הליכוד, ולא לבקש מאתנו להצביע עבורם. כל אחד מאתנו הביע את עמדתו, וגם יצביע בהתאם לעמדתו, כי אני בטוח שיהיה חופש הצבעה בתוך הסיעה. אבל סה"כ אנחנו רוצים בהחלט לראות עד יום שני מה יאמר כל אדם שלא יכול היה להגיע היום, והוא רוצה להביע את עמדתו לגבי הנושא הזה.

ח. אורון:

אני רוצה ללמוד מן תיכון שני דברים: ראשית, את הנימוקים שלו; שנית, יש לי שיטה לא להצביע בתור בעל ענין, ואני לא אצביע. אני רוצה להגיד לכם, שהדבר היחידי שאפשר לכתוב על הבקשה הזאת הוא שזה פשוט תרומה, זה אפילו לא מענק. אין לזה הצדקה משום בחינה שבעולם. זה לא קשור בטכנולוגיה, לא קשור במקום התעסוקה, לא קשור באופי המפעל, זה פשוט תרומה ליזם, והיזם הזה הוא רציני.

היו"ר א. שוחט:

אם הוא היה מקים אותו בכרמיאל, היית נותן את המענק?

ח. אורון:

אז היתה הצדקה לתרומה, וזה כל ההבדל.

רכישת הבית ברובע הנוצרי

היו"ר א. שוחט:

מכיוון שאני רוצה לקיים את ההצבעה על סיכום הדיון שהיה לנו בענין הבית, אני אבקש מגדליה להביא את הצעתו, ונקיים את ההצבעה ביום שני. אני אבקש מגדליה להקריא את הצעתו, אחרי כן אריאל יקריא את הצעתו, וביום שני נקיים את ההצבעה.

ביום שני נקיים שתי הצבעות: האחת, בענין הבית; האחת, בענין יוקנעם.

ג. גל:

הצעת ההחלטה שאני מביא נותנת ביטוי ליחסיו, לחוסר שיקול הדעת שבא לידי ביטוי ברכישת הבית ברובע הנוצרי, ולהבטיח יותר שיקול דעת בעתיד. אי לכך אני מביא בזה את נוסח ההצעה להחלטה:

(1) הוועדה מביעה מורת רוח על התהליך והעיתוי של רכישת הבית ברובע הנוצרי במזרח ירושלים, אשר נועד לשימוש ישיבת עטרת כוהנים. זה היה פגום מבחינת הנוהל והסדר הציבורי, וגרם נזק פוליטי כבד ומיותר לירושלים ולמדינת ישראל.

(2) כדי למנוע תופעות דומות בעתיד ממליצה הוועדה:

(א) הוצאה כספית לרכישת מבנים אשר קנייתם רגישה מבחינה פוליטית בתחום השיפוט של ירושלים תובא לידיעת ועדת המישנה לעניינים חסויים של ועדת הכספים טרם ביצוע הפעולה.

(ב) הוועדה ממליצה לממשלה כוועדת שרים לאשר בעתיד כל מקרה של רכישה מסוג זה.

א. וינשטיין: בשם הליכוד, אגודת ישראל והמפד"ל.
לאחר שקיימה דיון בנושא, מחליטה הוועדה
לרשום לפני הודעת נציגי הממשלה בסוגיה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:10